

Yeniden Yönetim Kurulu Başkanlığı'na Seçilen Kemal Ulusaler:

“Yeni Dönemde EMO Mücadeleyi Yükseltecek”

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler, Elektrik Mühendisleri Odası'nın 40. Olağan Genel Kurulu'nda özelleştirmelere, idari yapının küresel sermayenin talepleri doğrultusunda uyumlaştırılmasına, hukuk devletinin içinin boşaltılmasına ve Danıştay üzerindeki baskılara tepki gösterdi. Enerji alanında ülkenin geleceğini ipotek altına alan uygulamaları eleştiren Ulusaler, enerji açığının gündeme gelebileceği uyarısını yaparak, kamunun hızla yatırımlara yönelmesi gerektiğini bildirdi.

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler, 8 Nisan'da TÜBİTAK Feza Gürsey Salonu'nda Genel Kurul açılış konuşmasında, 1975'li yıllardan bu yana çok değişiklik olduğunu ve gelinen noktada yeni dünya düzeni altında dünyanın biçimlendirilmesine karşı yeni bir mücadelenin gerekli olduğunu anlattı. Ulusaler, “Çok uluslu şirketlerin dar çıkarlarını gözeten neoliberal ekonomik ve sosyal politikalar devreye sokulurken, ulus devlet aşınma sürecine girdi. Merkez ülkeler, hegemonyalarını tek bir süper gücün gölgesinde sürdürmekte iken, çevre ülkelerin çoğu kompradorlaştırıldı. Bunda finans-kapital zorbanın finans araçları IMF ve DB önemli rol oynamaktadır” dedi. Samir Amin'den alıntı yapan Ulusaler, “ileri teknoloji, finans akımlarını denetleme, doğal kaynaklara ulaşma ve denetleme, kitle iletişimi

ve medya ile silahlanma” alanlarındaki 5 tekeli, “hegemonyanın özü” olarak nitelendirdi. Ulusaler, küreselleşme ile hedeflenenleri ve kriz işaretlerini şöyle anlattı:

“Hedeflenen her türlü kısıtlılıktan uzak tek bir pazar ve insanlığın bu pazara biatıdır. Apolitikleşmiş kitle-

lerden oluşan, iç hukuku ile zaman zaman uluslararası sermayeye ayak bağı olan ulus devletin de giderek sönmüldüğü bir dünya yaratmak, az önce değindiğimiz gibi bu hedefin içindedir. Uygulana gelen bu politikalar pazarın daralmasının önüne geçememekte, spekülatif sermaye

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler, küresel sermayenin dünyayı biçimlendirme sürecine dikkat çekerek, yeni bir mücadelenin yükseltilmesi gereğinin altını çizdi. EMO'nun bilim ve teknolojinin geliştirilmesini yeterli görmediğini, bilgi ve teknolojinin yarattığı ürünlerin kullanımında toplumun söz, karar ve yetki sahibi olması gerektiğini savunduğunu anımsatan Ulusaler, “Yeni dönem, EMO'nun önüne koyduğu görevler doğrultusunda mücadeleyi daha da yükselteceği dönem olacaktır” dedi.

dolaşımı dünyada iktisadi ve siyasi çalkantılara neden olmaktadır. Bütün bu yaşananlar yeni dünya krizi tespiti yapılmasına neden olmaktadır. Ufukta beliren finansal krize doğru yelken açmış bir ülkede, siyasal karar vericiler ise büyüklere büyüme masalları anlatıyor. Gerçekler ise bambaşka. Yatırım ve üretimin olmadığı, katma değeri düşük imalata, üretime, ucuz işgücü, esnek üretim politikalarına, doğal kaynakların kuralsız tüketimine dayalı ve kamu varlıklarının satışından nemalanan bir büyüme söz konusu. Diğer yandan dünyanın en borçlu ülkelerinden biriyiz. İnsani gelişmişlik endeksi açısından gerilerde kalmışken, her geçen gün yaşam standardı daha da düşmektedir.”

Küreselleşmenin seçenezsizlik, kaçınılmazlık söylemleriyle desteklendiğini, kamu bürokratlarının pek çoğunun da bunu içselleştirmiş olduğunu belirten Ulusaler, “Yine egemen iktisat dili, etkin piyasalar, hantal devlet, verimsiz KİT’ler ve özelleştirmelerin meziyetleri söylemiyle yine ülkenin ekonomi politikalarını ve sosyal hakların budanmasını, geriye götürülmesini, uyum adına yetenek, beceri olarak lanse ediyorlar” dedi.

EMO Danıştay Üzerindeki Baskıya Tepki Göstermişti

Türkiye’nin uygulanan yapısal önlemler sonucunda “sosyal güvenlik haklarından yararlanamayan insanlar ülkesi” haline geldiğini belirten EMO Yönetim Kurulu Başkanı, artık düzenleme ve denetleme işinin de tek başına devlete bırakılmadığını, bağımsız olduğu söylenen, siyasi sorumluluğu olmayan, özellikle serbestleştirme ve özelleştirmelere olanak sağlayan kurullara terk edildiğini anlattı. Hukuk devletinin de bu baskıdan etkilendiğini, içinin boşaltıldığını anlatan Ulusaler, “Geçen hafta içerisinde, hatta geçtiğimiz bir iki gün içerisinde, özellikle basında, medyada, Sayın Tayyip Erdoğan’ın Danıştay üzerindeki baskılarına hepimiz tanık olduk” diyerek uygulanan baskılara tepki gösterdi.

Ulusaler, finans kapital zorbanın çevre ülkeleri içerden teslim alamadığı noktalarda şiddete, saldırıya, savaşa ve işgale başvurduğunu belirtti. “Gelişmekte olan Uzakdoğu ile enerji kaynaklarının arasında yangın koridorları oluşturmak ve enerji kaynaklarının denetimi ile enerji yollarını güvence altına almak amacıyla önce Afga-

nistan’a ardından Irak’a giren ABD, bölgeye yönelik projelerini adım adım hayata geçirmektedir” diyen Ulusaler, 1 Mart’ta “savaşa hayır” diyenlerin yeniden savaşa karşı duruşu, mücadeleyi yükseltmesi gerektiğini ifade etti.

Ülkenin Yarınları İpotek Altına Alınıyor

Klonlanmış siyasiler tanımlamasını kullanan Ulusaler, siyasal iktidarların aynı eylemlilikler içerisinde bulunduğuna, hatta AKP’nin çok daha uyumlu bir şekilde finansal-kapital zorbanın küresel politikalarını uyguladığına dikkat çekti. Enerji politikalarını eleştirerek iktidara gelen bu hükümet döneminde al ya da öde anlaşmalarının aynı biçimde uygulandığını, Rusya’dan bugün dünden daha pahalı doğalgaz alındığını, bağımlılığın pekiştirildiğini, YİD sözleşmelerinden doğan kamu zararının yeni yasa ile katmerlenerek kamunun sırtına yüklenmek istendiğini sıralayan Ulusaler, EMO’nun baskıları sonucu enerji sözleşmelerine ilişkin Sayıştay raporunun TBMM gündemine geldiğini belirtti.

Yüce Divan Aklama Yerine Dönüştü

Ulusaler, şöyle konuştu:

“Meclis’teki gelişmelerden aslında çok da umutlu değiliz. Yapılan yolsuzluklar yaratılan kamu zararları sonucu sorumlular yargılanamamakta. Yüce Divan bir noktada aklama divanına dönüşmüş durumdadır. İşte bu uygulamalar icraatın içindekileri bugün daha pervasız uygulamalarla ülkeyi zarara uğratmaktan çekinmediklerini açık bir biçimde göstermektedir. Ülkenin yarınlarını ipotek altına alacak uygulamaları yapmaktan kaçınmamaktadırlar. Bunun en somut örneklerinden biri de nükleer

lobilerin istemlerine boyun eğip, nükleer enerjiyi gündemimize sokmalarıdır.”

Enerjide Kamu Hızla Yatırımlara Yönelmeli

Ulusal, 2000’li yılların başında doğalgaz anlaşmaları nedeniyle sunum fazlası olduğunu, uygulanan özelleştirme, serbestleştirme ve kamuya yatırımlardan el çekirme politikaları nedeniyle yakın gelecekte ülkenin enerji açığı ile karşı karşıya kalacağını anlattı. EPDK’nin 13 bin megavatlık lisans başvurusunun 5 bin 850 megavatlık bölümüne lisans verdiğini, özel sektörün ise yalnızca 120 megavatlık kısmını yaşama geçirdiğine dikkat çeken Ulusal, “Bütün bu gelişmeler gösteriyor ki sunum güvenliği açısından EPDK’nin ve özel sektörün tüm söylemlerine rağmen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın hızla müdahil olması, yeni yatırımlara yönelmesi gerekmektedir” dedi. Ülkenin enerji açısından dışa bağımlılığının “kader” olmadığını vurgulayan Ulusal, “Hızla önümüzdeki yirmi yılın kamu eliyle planlanması ve bu plan-projeeksiyonlara uygun olarak enerji geleceğimize ilişkin rota çizilmelidir” önerisini ortaya koydu.

Telekom’un Satışı Kamu Çıkarlarına Aykırı

Kemal Ulusal, özelleştirmenin tarihsel olarak sürecini anlattığı konuşmasında, elektriğin diğer mallar gibi pazarda alınıp satılabileceğine ilişkin görüşlerin illüzyon olduğunun Enron, Kaliforniya krizi, ÇEAŞ ve AKTAŞ örnekleriyle ortada olduğuna işaret etti. Özelleştirilen Türk Telekom’un sahip olduğu altyapının doğal kaynaklar içerisinde olduğunu ve mülkiyet devriyle özelleştirilemeyeceğini vurgulayan Ulusal, şöyle konuştu:

“Türk Telekom’un satışı kamu çıkarlarına aykırıdır. Türk Telekom’un özel tekel haline gelmesiyle, hizmet kalitesi ülkenin her kesimine eşit olarak yayılamayacaktır. Yüksek fiyatlar ve kalitesiz hizmet sorunu ile karşı karşıya kalacağız. Yine bilinmelidir ki, telekomünikasyon alanında rekabet olanağı yoktur. Kablo TV altyapısının Telekom’a alternatif olabilmesi teknik olarak olanaklı değildir.”

Yazılım Sektöründeki Hegemonya Gelecek Açısından Kaygı Verici

“Dünya ölçeğinde bir başka talan alanı da yazılım sektörüdür” diyen Ulusal, Türkiye için özgür yazılım tercihinde Pardus’u önemli bir adım olarak nitelendirdi. Ulusal yazılım politikalarının bir an önce belirlenmesi gerektiğini kaydeden Ulusal, “Özellikle yabancı yazılım firmalarının eğitimden e-devlet sürecine yazılım sektörümüz üzerindeki hegemonyası gelecek açısından kaygı yaratmaktadır” dedi. İnternette Türkçe niteliğin artırılmasının bu kaynağın daha verimli kullanılmasını sağlayacağını belirten Ulusal, “Her şeyden önce EMO olarak; Bilgisayar Mühendislerinin en büyük sorunlarından biri olan yazılım geliştirme konusunda üretim araçlarının ellerinden alınması girişimlerine karşı örgütlü mücadelemizi gündemde tutmak ve genişletmek birincil görevlerimiz arasında yer alacaktır” diye konuştu.

Bilim ve Tekniğin Gelişmesi Yeterli Değil

Ulusal, şunları söyledi:

“EMO, gücünü mesleki uzmanlık alanlarındaki bilgisinden, biriki-

minden ve potansiyelinden alan ve uygarlığın gelişmesi ve insanca yaşam ortamlarının sağlanmasında yalnızca bilim ve tekniğin gelişmesinin yeterli olmadığını, toplumda yaratılan diğer değerler gibi, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin de yarattığı bilgi ve ürünlerin kullanımında toplumun söz, karar ve yetki sahibi olmasını, doğa ve insanın temel değerler olarak kabul edildiği ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel politikalarla birlikte emeği, özgürlüğü, eşitliği, demokrasi ve barışı savunmaktadır. Diğer yandan işsizlik, mesleğin araştırma-geliştirme ve tasarım etkinliklerinde yoğunlaşmayı sürdürdüğü bir dünyada mesleki bilgi ve becerilerimizi uygulama ortamlarının daralması, beyin göçünün hızlanması, aldığımız eğitim ve üstlendiğimiz sorumluluklara uygun olmayan düşük gelir düzeyleri, mühendisleri yoğun bir biçimde olumsuz etkilemektedir. Asgari ücretle çalışma, kendi alanında iş bulamadığı için nitelik sorgulaması yapmadan başka alanlarda

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusal, uygulanan özelleştirme, serbestleştirme ve kamuya yatırımlarda el çekirme politikaları nedeniyle yakın gelecekte ülkenin enerji açığı ile karşı karşıya kalacağını anlattı.

çalışma, iş güvencesi eksikliği ile sürekli iş değiştirme gibi sorunlar durumu daha da kötüleştirmektedir. Yeni dönem, EMO'nun önüne koyduğu görevler doğrultusunda mücadeleyi daha da yükselteceği dönem olacaktır.”

Soğancı'dan Türkiye'ye Latin Amerika Rüzgarları Dileği

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı da, önümüzdeki dönemin dünyada neoliberal politikaların, baskı ve işgallerin sürdürüleceğini, ancak buna karşı da protestoların düzenleneceği bir dönem olacağını belirtirken, “Önümüzdeki dönem, ABD'nin arka bahçesinde ortaya çıkan umudun giderek güçlendiği bir dönem olacaktır. Küba'da, Brezilya'da, Arjantin'de, Venezuela'da, Uruguay'da, Boliviya'da oluşturulan bloğa Şili'nin de eklenmesiyle umudun büyüdüğünü ve yeşerdiğini göreceğiz. Latin Amerika'da esen rüzgarların esintilerinin ülkemize de ulaşmasını dileriz” diye konuştu.

İnsan hakları ihlallerine karşı mücadelenin sürdürüleceğini, Kürt sorununun barış içinde demokratik çözümden

yana olunduğunun ifade edilmeye devam edileceğini bildiren Soğancı, TMMOB ve EMO'nun özelleştirme ile yapılan talana karşı çıkmayı sürdürmeyi bir görev bildiğini söyledi.

Dışa bağımlı enerji politikasının bizi ve bizim gibi ülkeleri nasıl zora soktuğunu bugün herkesin gördüğünü ifade eden Soğancı, siyasal iktidara, “TMMOB'nin ve EMO'nun sözlerini algılamaya çalışınız” diye seslendi.

TMMOB ve Odaların yaptığı çalışmalardan söz eden Mehmet Soğancı, şöyle konuştu:

“Kamu Personel Rejimi Yasası'nın gündeme getirileceği süreçte yan-

lışları engellemek, doğruları söylemek açısından TMMOB, üyelerinin ve tüm insanların insanca yaşayabilecekleri bir ortama kavuşmaları açısından üzerine düşeni yapmaya devam edecektir. Bu dönem gerek meslektaşlarımız, gerek halkımız açısından yoksulluğun arttığı, işsizliğin arttığı bir dönem olacaktır. Bu sözden hareketle TMMOB kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber, ya hiç birimiz diyerek emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadelesini bu dönemde sürdürmeye devam edecektir. Kısacası güç görevler bizi beklemektedir. Güç görevler, güçlü örgütlenmeler ile gerçekleşir. TMMOB ve Odamız bu görevlerin üstesinden gelebilecek güçlü örgütlerdir. TMMOB'nin insana ve yaşama karşı sorumlulukları vardır. TMMOB bu sorumluluk gereklerini yerine getirmeye kararlıdır. Bu örgüt emekten ve halktan yanadır. Bu örgüt meslek alanlarıyla ilgili ülke gerçeklerini ortaya koyar. Sorunları, nedenlerini ve çözüm yollarını önerir. Bu örgüt sadece gerçek olanı söyler. Bu örgütün insana ve insanlığa yönelik başka bir dünya için büyük ütopyaları vardır. Şimdi ütopyelerimizi, hayallere, hayallerimizi gerçeklere dönüştürme zamanıdır.”

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası 40. Genel Kurulu'ndan

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası'nın 40. Olağan Genel Kurulu 8 Nisan 2006 tarihinde Ankara'da TÜBİTAK Feza Gürsey Konferans Salonu'nda toplandı.

Oda Yönetim Kurulu Başkanı Kemal B. Ulusaler, TMMOB Gözlemcisi Serdar Ö. Kaynak'ın salonda hazır bulunduğunu söyleyerek, Genel Kurulu açtı ve Divan'ı oluşturmak

için divan başkan adayı önerilerini salondan istedi. Salondan önerilen Macit Mutaf tek aday olarak oylandı ve oybirliği ile Divan Başkanlığı'na seçildi. Divan Başkanı Divan Kurulu'nu oluşturmak için Genel Kurul'dan 2 başkan yardımcısı ve 4 yazman adayı istedi. Divan başkan yardımcılığına önerilen Olgun Sakarya ve Rüstem Özata ile yazmanlıklara önerilen Serap Uçuran, Birkan Sarıfakioğlu, Fatma Bentli ve Ekin Çolak oybirliği ile kabul edilerek, Divan'da yerlerini aldılar.

Gazetelerde ilan edilen Genel Kurul gündemi oylanarak kabul edildi.

Gündem gereği oluşturulması gereken Anıtkabir Çelenk Heyeti'ne Çağlar Özsamancı, Servet Kumsal, Ahmet Kutlubay, Emin Kıranta, Yılmaz Oğralı, Muhittin Karahan, Kadir Özkan, Lütfü Kırayoğlu ve Mehmet Özdağ önerildiler. Önerilen üyelerle Anıtkabir Çelenk Heyeti'nin oluşumu tamamlanmış oldu.

Oda Yönetim Kurulu Başkanı Kemal B. Ulusaler, açılış konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet edildi.

Oda Yönetim Kurulu Başkanı'nın konuşmasından sonra TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı Genel Kurul delegelerine hitap etti.

Daha sonra, CHP Aydın Milletvekili Mehmet Mesut Özakcan, KESK Enerji Sanayi ve Maden Emekçileri Sendikası Başkanı Kemal Bulut ile Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi Başkanı Süreyya Yücel Özden, Genel Kurul delegelerine seslendiler.

Açılış konuşmalarından sonra komisyon seçimlerine geçildi.

Bütçe Uygulama Esasları Komisyonu'na Hüseyin Önder, Erhan Denizeri, Özcan Uğurlu, Kemal Ertuğrul, Haydar Çelik ve Seyfettin Azar,

İletişim Komisyonu'na Necati İpek, Funda Başaran, Seydi Sugan, Kenan Bayrak, Bülent Çetintaş,

Örgütlenme Komisyonu'na Cem Kükey, Haşim Aydınca, Mahir Ulutaş, İdris Ekmen, Ertan Beyazıt, Ercan Gülmez,

Enerji Komisyonu'na Kemal Ulusaler, Necati İpek, Mustafa Kadioğlu, Remzi

Çınar, Suat Tekeli, Nedim Tüzün, Yüksel Yavuz, Nurettin Demircioğlu, Mehmet Bayrak, SMM Komisyonu'na İsmail Emiroğulları, Hacı Ali Yiğit, Serdar Paker, Murat Eraslan ve Eyüp Sabri Aksüt.

AB - GATS ve Mühendislik Komisyonu'na Sait Bülbül, Avni Haznedaroğlu, Abdullah Açer, Erol Sancak ve Mustafa Dayanıklı,

Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu'na Mehmet Yazıcı, Onur Günduru, Mehmet Kış,

Bilişim Komisyonu'na Mehmet Yazıcı, Şule Tansal, Mehmet Tirgil, Ceren Görkem Coşkun seçildi.

Komisyonların oluşumu tamamlandıktan sonra Çalışma Raporu'nun okunmasına geçildi. Çalışma Raporu özetlenerek Yazman Üye M. Sıtkı Çiğdem tarafından Genel Kurul'un bilgisine sunuldu. Mali Rapor Sayman Üye Hüseyin Önder, Denetleme Kurulu Raporu Metin Telatar, Onur Kurulu Raporu Seyit Ali Gürsoy tarafından Genel Kurul'un bilgisine sunuldu.

Raporların sunumundan sonra gündemin "Çalışma Raporları Üzerine Görüşmeler" kısmına geçildi. Bu kısımda, üyelerden Ünal Erdoğan, Sinan Özbey, Tigin Öztürk, İdris Ekmen, Kurtuluş Kaya, Nedim Tüzün, Avni Haznedaroğlu, Tarık Öden, Selami Yılmaz, Ömürhan Soysal, Ali Yiğit, Mustafa Kadioğlu, Haşim Aydınca, Ahmet Sarı, Ali Turmuş, Necati İpek, Hüseyin İyiol, Hüseyin Yeşil, Selçuk Esen, Seyit

Çankaya, söz alarak görüşlerini Genel Kurul ile paylaştılar.

Üyelerin Çalışma Raporu üzerindeki konuşmalarını tamamlamalarından sonra söz alan Yönetim Kurulu Başkanı Kemal B. Ulusal eleştirilere yanıt verdi.

Başkan'ın yanıt konuşmasından sonra "Son Söz Üyenin" kuralı gereğince söz alan Cengiz Göltaş görüşlerini Genel Kurul ile paylaştı.

Gündemim aklama maddesine geçildi. Oybirliği ile aklanan 39. Dönem Yönetim Kurulu adına Yönetim Kurulu Başkanı teşekkür konuşması yaparak bir çalışma dönemin kapandığını ifade etti.

Komisyon raporlarının okunması ve tartışılması kısmında Bütçe Uygulama Esasları Komisyonu, İletişim Komisyonu, Örgütlenme Komisyonu, Enerji Komisyonu, SMM Komisyonu, AB - GATS ve Mühendislik Komisyonu, Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu ve Bilişim Komisyonu raporları okundu ve üzerinde tartışılarak Genel Kurul'ca kabul edildiler.

Gündemin adayların belirlenmesi bölümünde yeni dönem için görev talep edenlerin listesi, Divan tarafından okundu ve iki ayrı liste ile seçimlere gidileceği anlaşıldı.

Gündemin "Dilek ve Öneriler" kısmında iki dilek, iki öneri ve iki konuşma talebi gündeme alındı.

Yazılım mühendislerinin EMO'ya üye olmaları için girişimlerde bulunması için yeni dönem Yönetim Kurulu'na görev verilmesi dileği kabul edildi.

Bir başka dilek ise "Elektrik Mühendisleri Odasına üye olan mühendislik disiplinlerinden mezun olanların transcribe'lerini kontrol etmek suretiyle mesleki faaliyetleri denetler. EMO meslek örgütü olması nedeniyle üyelerin mesleki bilgi ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla mesleki eğitim çalışmalarını yürütmelidir. EMO mevcut üretim ve eğitim eşitsizliğini temel alarak üyeleri arasında

yetkin, uzman, profesyonel ve benzer adlarla kurumsallık oluşturmaz. Mesleki eğitim çalışmalarında katılım belgesi düzenleyebilir, sertifika, başarı belgesi gibi belgeler vermez, eğitim çalışmaları sonunda sınav düzenlemez. Meslek içi eğitim ve belgelendirme MİSEM Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinin yukarıdaki çerçevede düzenlenir" biçiminde idi ve gereği için yeni dönem Yönetim Kurulu'na görev verilmesi kabul edildi.

Verilen bir önerge de dile getirilen "38'inci Dönem EMO Genel Kurulu'na verilen bir önergeyle kurulan ve bu alanda çalışma yapan Etik Komisyonu geçen dönem iki kitap yayınlamış, bu dönem YK Kararı ile çalışmalarını sürdürmüştür. EMO Etik Komisyonu iki dönem boyunca biri uluslararası olmak üzere toplam 8 bilimsel bildiri vermiş, 3 kitap ile 18 söyleşi yapıp MİSEM kapsamında eğitim vermiştir. Çalışmalarında etik ilkelerini temel alan EMO Etik Komisyonu'nun kurumsal yapıya dönüştürülüp daimi komisyona dönüşmesi bir zorunluluktur. Bu alanda bir daimi komisyon kurulması için EMO Yönetim Kurullarının görevlendirilmesi ni istiyoruz" talebi kabul edildi.

Yine verilen bir başka önerge ile de "Meslek içi eğitim, belgelendirme, mesleki yeterlilik, yeterli mühendis ve benzerleri ile ilgili mevzuat düzenlemelerinin pratik sonuçlarının öngörüldüğü şekilde gerçekleşmeyebileceği süreç içerisinde meslek alanımıza olumsuz etkileri olacağı yolunda üye tabanında ve bazı örgüt organlarında tartışmalara yol açmıştır. Hatta bu sonuçların

TMMOB örgütlülüğünün yapısına olumsuz etkileri olacağı noktasında kaygılar oluşmuş, söylemler üretilmiştir. Bu durum konunun örgüt tabanında anlaşılmadığı, yeterince aktarılmadığını göstermektedir.

Bu sebeplerle konunun ayrıntılarıyla örgüt tabanında tartışılması, bu tartışmalardan çıkacak sonuçların örgüt üst organlarına ve TMMOB organlarına meslek ve kamu yararı gözetilerek taşınması amacıyla meslek içi eğitim, belgelendirme, mesleki yeterlilik, yeterli mühendis ve benzerleri ile ilgili konularda yerel ve genel çalıştayların oluşturulmasını istiyoruz. Ancak, bu şekilde mesleki yeterlilik, yetkinlik, akreditasyon, konularıyla mesleğimiz, örgütümüz ve halkımız yararına düzenlemeler yapılması sağlanabilir. Aksi durumda yapılacak düzenlemeler tabandan ve ihtiyaçlardan kopuk tepeden inme uygulamalar olarak kalacaktır" denildi ve bu öneri de kabul edilerek yeni dönem çalışmalarının içine alındı.

Konuşma talebinde bulunanlardan Mahir Ulutaş "Biz tarafız" başlığı altında yaptığı konuşmada ülkemizde son günlerde yaşanan olaylara ilişkin görüşlerini dile getirdi.

Konuşma talebinde bulunan diğer konuşmacı Ünal Erdoğan ise Genel Kurul'da kabul edilen Enerji Komisyonu Raporu'na eklenmesini istediği hususları dile getirdi.

Bu konuşmalardan sonra Divan Başkanı Macit Mutaf,

"Sayın delegeler bu dilek ve öneriler kısmı ile Genel Kurulumuzun ilk gününü iki oturumla kapatmış oluyoruz. İkinci gün seçimler var, saat 9.00'la 17.00 arasında Oda Merkezi'nde yapılacak biliyorsunuz. Divan olarak bu saate kadar katılarak, izleyerek, görüşlerini sunarak katkı koyan siz delegelere çok teşekkür ediyoruz. Adaylarımıza da, önümüzdeki dönem yönetimlere aday olan arkadaşlara başarılar diliyoruz" diyerek Genel Kurul'u kapattı.

40. Olağan Genel Kurul, 8-9 Nisan tarihlerinde yapıldı

EMO'DA YENİ DÖNEM

EMO 40. Olağan Genel Kurulu, 8-9 Nisan 2006 tarihlerinde yapıldı. İlk gün TÜBİTAK Feza Gürsey Salonu'nda başlayan 40. Olağan Genel Kurul, ikinci gün EMO Genel Merkezi'nde yapılan seçimlerle sona erdi.

EMO 40. Olağan Genel Kurulu kapsamında 9 Nisan Pazar günü yapılan seçimlerde yeni dönem Yönetim Kurulu, Onur Kurulu, Denetleme Kurulu, TMMOB Yönetim Kurulu, Yüksek Onur Kurulu ve Denetleme Kurulu adayları belirlendi.

EMO Yönetim Kurulu, 14 Nisan 2006 tarihinde yaptığı ilk toplantıyla görev dağılımını gerçekleştirdi.

40. Dönem EMO Yönetim Kurulu:

Kemal Ulusaler – Yönetim Kurulu Başkanı
Mehmet Turgut – Başkan Yardımcısı
Cengiz Göltaş – Yazman
Hüseyin Önder – Sayman
Mahir Ulutaş – Üye
Mehmet Mazmanoğlu – Üye
İbrahim Aksöz – Üye

Yönetim Kurulu Yedek Üyeleri:

Emir Birgün
Selçuk Esen
Ahmet Hamza
Fatih Kaymakçioğlu
Tevfik Fikret Demirel
Ekin Çolak
M. Birkan Sarrafakioğlu

Onur Kurulu Üyeleri

Olgun Sakarya
Eyüp Sabri Aksüt
Mustafa Demirören
Erol Sancak
Mustafa Ergun Tunarlı

Onur Kurulu Yedek Üyeleri

Necati İpek
Yaşanur Kaya
İrfan Ertürk
Neşe Ülker
Metin Sağdıçoğlu

Denetleme Kurulu Üyeleri

Metin Telatar
Oktay Fırat
Hüseyin İyiöl
Gıyasi Güngör
Sedat Gülşen
Kadir Özkan
Kenan Sıkık

Denetleme Kurulu Yedek Üyeleri

Serap Uçuran
Hikmet Nurhan Parlak
Salih Çelikel
Muhittin Karahan
Nejat Özmen
Turan Şencil
Hakkı Vasioğlu

TMMOB Yönetim Kurulu Adayları

Hüseyin Yeşil
M. Sıtkı Çiğdem
Volkan Gürcan

TMMOB Yüksek Onur Kurulu Adayı

Sırdaş Karaboğa

TMMOB Denetleme Kurulu Adayı

Mustafa Özdemir

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

40. OLAĞAN GENEL KURULU SONUÇ BİLDİRGESİ

Ülkemizin her bölgesinden Odasına ve geleceğine sahip çıkmak bilinciyle gelen Elektrik, Elektronik, Bilgisayar ve Biyomedikal Mühendisleri, mesleklerinin sorunlarını ülke sorunlarıyla birlikte kavrayan bir anlayışla bugünlerini ve geleceklelerini konuştular.

TMMOB bütünselliği içerisinde geçen 52 yıllık tarihsel birikimin yarattığı değerler ile “bağımsız, demokratik ve barış içinde yaşayan bir Türkiye” mücadelesini, emekten yana tüm toplumsal kesimlerle birlikte sürdüren Elektrik Mühendisleri Odası, yeni çalışma döneminde de bilim ve teknolojiyi halk yararına savunma anlayışında olduğunun bir kez daha altını çizdi.

Şimdi Aynı Kararlılıkla Bir Kez Daha Sesleniyoruz...

- *Ülkemizin enerji, telekomünikasyon ve bilişim altyapılarının çok uluslu şirketlerin kontrolüne bırakılmasına izin vermeyeceğiz...*
- *“Enerji Krizi” yalanı ile nükleer lobilere pazar açmak isteyen AKP Hükümeti’ni bu çılgınlıktan vazgeçmeye, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımıza yatırım yapmaya çağırıyoruz.*
- *Dünyada işsiz kalan nükleer lobilerin kar hırslarına bugünümüzü ve çocuklarımızın geleceğini kurban vermeyecek, ülkemizin nükleer*

çöplük haline getirilmesine seyirci kalmayacağız...

- *Türkiye’nin öz kaynakları kamusal bir hizmet anlayışı ile planlama kavramı içinde çevreye uyumlu teknolojilere yatırım yapılarak devreye alındığında hiçbir zaman enerjisiz kalmayız.*
- *Bugün başta hidrolik, jeotermal, biyogaz, biyokütle, rüzgar ve güneş olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarının ihmal edildiği, elektrik dağıtım şebekelerindeki kayıp ve kaçakların yüzde 20’ler seviyesinde olduğu, enerji verimliliği ve tasarrufu için sanayiden tarıma yeni teknolojilere destek verecek bir planlamanın bulunma-*

diği ÷lkemizde, “N÷klear Santral dayatmalarına karşı ‘Hayır’ seçeneklerimiz ve direnme gücümüz var!...” demeye, toplumun tüm duyarlı kesimleri ile dayanışma içinde devam edeceğiz.

Özelleştirmeler Durdurulmalı, Türk Telekom’un Satış İptal Edilmelidir!

• Haberleşme altyapısı, enerji de olduğu gibi doğal tekel konumdadır. Telekomünikasyon alanında rekabet olanağı yoktur. Önce serbestleşmenin sağlanması ardından da özelleştirmelerle tekelleşmenin önleneyeği varsayımı bir başka liberal söylemdir.

• Tüm ÷lkenin GSM, internet, UMTS gibi haberleşme hizmetlerinin alt yapısı Türk Telekom tarafından karşılanmaktadır. Bu alanda rekabet sağlanamayacağından Türk Telekom’un özelleştirilmesi ile telekomünikasyon alanında özel tekel oluşturulmuştur.

• Ülke kaynakları ile oluşturulmuş telekomünikasyon altyapısının halkın ihtiyaçları için değil, sermayenin çıkarları için kullanılmasına izin vermeyeceğiz.

• Türk Telekom’un satışı kamu çıkarlarına aykırıdır. Türk Telekom’un özel tekel haline gelmesiyle, hizmet kalitesi ÷lkenin her kesimine eşit olarak yayılamayacaktır. Yüksek fiyatlar ve kalitesiz hizmet ile karşı karşıya kalınacaktır.

• Kamu mülkiyetinin ve kamu hizmetlerinin özelleştirme ve ticarileştirme yöntemleriyle sermayeye devrinin anlamı, tüm hizmetlerin daha pahalı, kalitesiz hale gelmesi, yıllardır halkın birikimleri ile oluşmuş kamusal malların sermayeye peşkeş çekilmesi, işsizliğin ve iş güvencesinin giderek azalmasıdır.

• Türk Telekom’un özelleştirilmesiyle birlikte binlerce Telekom çalışanı işsiz kalacaktır.

• EMO 40. Çalışma Dönemi’nde özelleştirmelere karşı kamusal mülkiyetin korunmasını ve çalışanların söz, yetki ve karar sahibi olduğu yeni bir kamusal anlayışın hayata geçirilmesini savunmaya devam edilecektir.

• Özelleştirme, neo-liberal politikalarla tüm dünyada emeğe yönelik olarak yürütölen saldırıların parçasıdır, özelleştirmeye karşı mücadeleye ancak tüm emek güçlerinin birlikteliği ile yürütölebilir.

• Yeni çalışma dönemimizde tüm emek güçlerini özelleştirmelerin durdurulması ve Türk Telekom’un satışının iptali için birlikte mücadeleye çağırıyoruz. Büyük medya çevrelerinin duyarsızlığına ve toplumun yanıltılmasına karşı, tarihsel bir görev olarak, ÷lkemizin sömürgeleştirilme girişimlerinin önemli safhalarından biri olan Türk Telekom’un satış sürecinin hemen durdurulmasını talep ediyoruz.

Elektrik Mühendisleri Odası 40. Dönem Çalışmalarında Barış, Demokrasi ve Emekten Yana Tarafır...

• Bu toplumu kim çatışma ortamına süröklüyorsa, kim düşmanlıkları köröklüyorsa, kim silahta, kurşunda bombada çözüm arıyorsa onlara karşı tarafız.

• Kim çok kimlikli, çok kültürlü Türkiye’ye sahip çıkıyorsa, kim karşıdakinin kimliğine, kültürüne, inancına saygı gösteriyorsa, kim Kürt sorunu dahil ÷lkenin sorunlarına özgürlük ve demokrasi zemininde çözüm arıyorsa onlardan yana tarafız.

40. Olağan Genel Kurulumuzdan Aldığımız Güçle Yolumuz Şimdi Daha Aydınlar...

EMO yeni çalışma döneminde, “Başka Bir Türkiye ve Başka Bir Dünya” yaratma mücadelesinde, Odamızın tüm birimlerini, karar alma süreçlerine demokratik bir yönetim anlayışı ile kattığı oranda, teorinin griliğine karşı yaşam ağacını yeşerteceğine duyduğu inançla kararlı duruşunu sürdürecektir...

Örgütlenme Komisyonu, üye kayıt çalışmalarının geliştirilmesini istedi

Örgütlenme Çağrısı

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası 40. Olağan Genel Kurulu'nda sunum yapan Örgütlenme Komisyonu, üye kayıt çalışmalarının geliştirilmesi gerektiğine dikkat çekti. Komisyon raporunda, EMO Genç, MİSEM, kurs, seminer, kongre gibi çalışmaların örgütlenmeye, üyelerin Oda'ya katkılarının artırılmasına yardımcı olduğu belirtilerek, bu çalışmaların ilerletilmesi istendi.

Örgütlenme Komisyonu, Elektrik Mühendisleri Odası'nı, "kendi meslek alanlarındaki düzenlemeleri yapan bir meslek örgütü olmanın yanı sıra demokrasi mücadelesinden, barıştan, insan haklarından, emek ve emekçiden yana tavır alan saygın bir mücadele örgütü" olarak tanımladı. Türkiye'nin şu an içinde bulunduğu dönem göz önüne alındığında, EMO'nun önümüzdeki çalışma dönemi içerisinde, ülkenin demokratikleşmesi ve halkların bir arada kardeşçe yaşayabileceği bir ortamın sağlanması mücadelesine aktif katkısını devam ettirmesi gerektiği kaydedildi.

Komisyon raporunda, Elektrik Mühendisleri Odası'nın her dönem örgütlenmesini tartışmak ve geliştirmek zorunda olduğu vurgulandı. Oda'ya üye olmayan mühendislerin kayıtlarının gerçekleştirilmesi, üyelerin örgüte katkılarının artırılması, çalışmalara katılımlarının sağlanması, oda – temsilcilikler - işyeri temsilcilikleri - mesleki ve kültürel komisyonlar üzerinden üyelerle birlikte gündem oluşturulup, ortak görüş ve iradenin yaratılması gerektiği anlatıldı.

Örgütlülüğün temellerinin üniversitelerden başlatılması anlayışı doğrultusunda, EMO-Genç öğrenci örgütlenmesinin önemli işlev taşıdığı anlatılan raporda, üniversitelerin Elektrik, Elektronik, Bilgisayar, Biyomedikal Mühendislikleri bölümlerinde okuyan öğrencilerin Oda ile bütünleşmesini sağlayacak EMO-Genç kurumsal yapısının güçlendirilerek genişletilmesi gerektiğinin altı çizildi.

Raporda, "Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu sürdürülmeli, Bilgisayar Mühendislerinin Oda içerisine sayı ve niteliklerinin artmasına özen gösterilmeli ve daha genel olarak meslek alanlarımızın geliştirilmesine yönelik olarak gereksinim duyulan uzmanlık alanlarında meslek dalı komisyonları oluşturulmalıdır" görüşü yer aldı.

Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi'nin üyelere ulaşmada önemli bir etkinliğe sahip olduğu anlatılan raporda, dönem başından bugüne kadar 4 bin 877 üye ile genel üye toplamının yüzde 15'inin MİSEM bünyesinde eğitimlere katıldığı

kaydedildi. Şubelerde de yaygınlaştırılarak sürdürülen bu eğitim programlarının, yalnızca tüzük ve yönetmelikler değil, EMO politikalarını da anlatarak üye ile buluşmanın sağlanmasında bir örgütlenme unsuru haline geldiği belirtildi. Raporda, “Önümüzdeki dönemde üyelerin talepleri ve sektördeki gelişmeler doğrultusunda yeni eğitim programları düzenlenmeli, MİSEM üzerinden Oda üye buluşması organik örgütlenme ilişkisi olarak işlevli kılınmalıdır” denildi.

MİSEM dışındaki teknik eğitim kursu, seminer, kongre ve sempozyumların da, Oda-üye ilişkilerinde önemli bir işlev gördüğü ifade edilen raporda, bu tür etkinliklerin şubelere yaygınlaştırılmasının küçük şubelerin örgütlenmesi ve kurumsallaşması açısından yararlı olacağı belirtildi.

Raporda, Türkiye’deki istihdam sorununa dikkat çekilerek, “Yeni mezun meslektaşlarımızla buluşabilmenin önemli bir yolu iş bulma konusundaki sorunlarına yardımcı olmaktan geçiyor. Şubelerimizde bir veri tabanı oluşturularak, iş arayan üyelerimiz ile mühendis ihtiyacı olan firmalar sistematik olarak takip edilmeli, üyelerimizin daha hızlı ve kendisine uygun işe yerleşme olanağı artırılmalıdır. Kimi şubelerimizde uygulanan bu yöntem daha da geliştirilerek tüm şubelerimize yaygınlaştırılmalıdır” denildi.

Mühendis Profili Çıkarılıyor

Komisyon raporunda, TMMOB tarafından başlatılan ve EMO’nun da kendi içinde yürüttüğü “Değişim Sürecinde Türkiye’de Mühendis ve Mimar” adlı mühendislik-mimarlık profili çalışmasına yer verildi. Küreselleşen dünyada mühendisin değişen çalışma koşulları, işyeri tanımı, eğitimi, ekonomik durumu, sosyo-politik ve sosyo-ekonomik durumuna ilişkin güncel ölçülebilir verilere dayanarak yürütülen çalışmanın amaçları şöyle aktarıldı:

“Bu çalışmayla; Türkiye’deki meslek odası üyesi olan/olmayan ve eğitimde kazandığı mesleğini icra eden/etmeyen mimar ve mühendislerin güncel durumu hakkında bilgiler derleyerek onları;

- Mesleklerini uygulama süreçlerine ve bu süreçlerin zaman içindeki ve küreselleşen dünyadaki yönelimlerinin kıyaslanmasını,
- Mesleklerine ve mesleki uygulama süreçlerine ilişkin düşünce ve yaklaşımlarını,
- Mesleklerini icra ettikleri işyerlerindeki değişimi,
- Sosyo-ekonomik konumları ile meslek içi sosyo-ekonomik konum farklılıklarını ve bu farklılaşmaları yaratan etmenleri,
- Dünya’ya ve Türkiye’ye bakışlarını, sosyo-politik ve sosyo-kültürel değerlendirmelerini ve yönelişlerini,
- Genelde TMMOB’a, özeld de kendi meslek odalarına bakışlarını, onlardan beklentilerini ve onlarla ilişkilerini saptamak, amaçlanmıştır.”

**Örgütlenme Komisyonu,
Elektrik Mühendisleri Odası’nın
demokrasiden, barıştan, emekten,
insanca yaşamdan yana olan tavrının
güçlenerek devam ettiğini belirterek,
“Yaşamın her alanında ‘küresel
saldırıya karşı küresel direniş’ için
güçlerimizi birleştirelim, örgütlenelim”
çağrısı yaptı.**

T.C. TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ UNION CHAMBERS OF ENGINEERS AND ARCHITECTS OF TURKEY ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI CHAMBER OF ELECTRICAL ENGINEERS ÜYE KİMLİK KARTI / MEMBER ID CARD	
[Empty Box for Photo]	Soyadı / Surname:
	Adı / Name:
	Bitirilen Üniversite-Yıl / Graduated University - Year:
	Diploma Ünvanı - No. / Title Of Diploma - No.:
	Oda Sicil No. / Chamber Registry No.:

Teknik ve İdari Yapılanma İstendi

SMM sorunlarını değerlendiren Komisyon, EMO 40. Olağan Genel Kurulu'na çözüm önerilerini sundu

EMO 40. Olağan Genel Kurulu'nda sunum yapan SMM Komisyonu, serbest müşavir mühendislik alanında, fen adamlarının yasal olmadığı halde faaliyet göstermelerini eleştirirken, SMM'lerin kendi aralarında yaşadıkları "haksız rekabet" sorununa, kamu ve özel tüzel kişiliklerdeki yetersizliklere dikkat çekti. Elektrik projelerinin çoğu zaman salt ticari kaygılarla yönlendirildiği belirtilen raporda, "Bu durum hem standart dışı üretilmeye, hem de denetim dışı proje üretilmesine neden olmaktadır" denildi.

Serbest müşavir mühendis üyelerin kendi adına veya bir sermaye şirketine ortak olarak faaliyet yürüttüğü anımsatılan raporda, SMM'lerin günümüzde en yoğun olarak; yapı denetim süreciyle ilgili proje hazırlama, teknik uygulama sorumluluğu ve tesisat yapıyla uğraştıkları kaydedildi. Yeterli sosyolojik çalışma yapılmamış olmasına karşın SMM olarak nitelenen bu kesimin çok büyük bir kısmının kendi adına kısıtlı olanaklarla hizmet üretmeye çalıştığı, ürettiği hizmetin bedelini tam olarak alamadığı, kirasını ve vergilerini ödemekte zorlandığı, "küçük büroculukla uğraştığı" anlatıldı.

Komisyon yeni dünya düzeni adı altında dışa bağımlılığın arttığına dikkat çekerek, tek kutuplu dünya düzeninde bilimsel ve teknolojik gelişmelerin insanlığın ortak değerleri olması gerekirken, yeni bir sömürü biçimine dönüştüğünün altını çizdi. Komisyon raporunda, "Ülke kaynakları, kar hirsını dizginleyemeyen çevrelerin uyum adı altında dayatmalarıyla, yönetmelikler ve tebliğler eliyle boşa harcanmakta olup, olası ekonomik mühendislik çözümleri yürekleri sağırlaşmış bürokrasi engeline toslamaktadır" denildi.

Diğer mühendislik disiplinlerinde varlığı tehdit oluşturmayan fen adamlarının (teknisyen ve teknikerler), "mühendis milletvekillerinin gayretleriyle iç tesisat proje alanında at koşturmaya devam ettiği" belirtildi. Komisyon raporunda, yalnızca iç tesisat alanında değil, işletme sorumluluğu çerçevesinde de fen adamlarına, yetkili olmadıkları halde, gerek kamu, gerekse tüzel kişiliklerce yasaya aykırı olmasına rağmen sorumluluk verildiğine işaret edildi. Fen adamlarına siyasi kaygılarla teknik formasyonlarına aykırı alan yaratıldığına dikkat çeken komisyon, proje denetleme bürokrasisinin çok fazla olduğunu, ilgili mevzuatlara uyulmadığını, mevzuatın üzerinde taleplerde bulunulmadığını aktardı. Raporda, farklı bir formasyonla farklı amaçlara yönelik eğitim almış olan fen adamlarının, özellikle proje işverenleri ve kamu adına denetim yapan kurum ve kuruluşlar tarafından teşvik edildiğine ve desteklendiğine dikkat çekilirken; bu durumun düşük standartta

Serbest müşavir mühendis üyelerin sorunlarını inceleyen SMM Komisyonu, EMO'da temsilciler ve tüm çalışanların eğitime tabi tutulmasını, ayrı bir teknik büro, Hukuk Müşavirliği Birimi ve İl Koordinasyon Kurullarında sürekli teknik komisyon oluşturulmasını istedi. Komisyon, çalıştay, forum ve sempozyum gibi etkinliklerle çözüm önerilerinin geliştirilmesini önerdi.

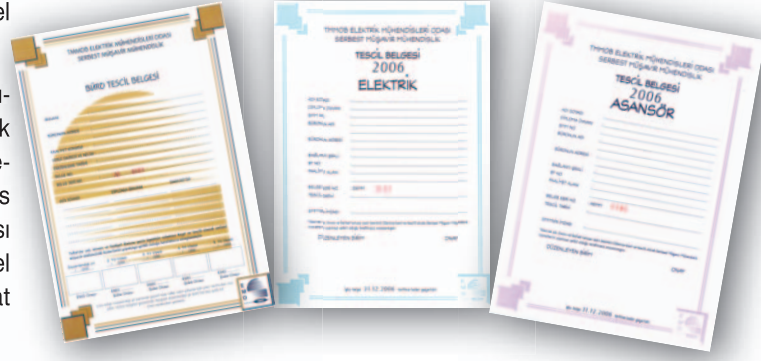
proje üretimi ve denetimsizliğin temel nedeni olduğu tespit yapıldı.

Kamu ve kamu adına davranan kurum ve kuruluşların, gerekli teknik donanımdan yoksun olduğunu belirten komisyon, projelerin mühendis olmayan ve gerekli ulusal-uluslararası standartlara hakim olmayan personel tarafından kontrol edildiğine dikkat çekti.

Komisyon, “elektrik projelerinin mimarlar üzerinden, çoğu kez salt ticari kaygılarla yönlendirildiğine ve teknik standartların düşünülmediğine” işaret etti. Raporunda, mimari büroların projeleri çoğunlukla mühendis olmayan fen adamları ya da yapı denetim firmaları üzerinden çözme yoluna gitmekte olduklarının altı çizildi. Komisyon raporunda, “Bu durum hem standart dışı üretimlere, hem de denetim dışı proje üretilmesine neden olmaktadır. Proje eşgüdümü doğru ve sağlıklı yapılmadığından yap-bozlar ve sık sık revizyonlar yaşanmaktadır” denildi.

Raporunda, “Oda örgütlülüğünün güçlü olduğu birimlerde sorunları aşmak nispeten kolaydır. Bu gibi yerlerde SMM’ler belediye ve diğer kamu kuruluşlarının yasal olmayan işlemlerini Odasına bildirmekte, çözüm konusunda talepkar davranmaktadır. Yapılan SMM üye toplantılarına katılım olmakta, SMM komisyonlarında sorunlara çözümler aranmaktadır” değerlendirmesi yapıldı.

Komisyon raporunda, çeşitli çalışmalar yapılmasına karşın “SMM’ler arası haksız rekabet” sorununun önüne geçilemediği saptamasına da yer verdi. SMM-SMM ilişkilerinde proje üretimlerinde standartlar ve kalite üzerinden bir rekabetin olmadığını, fiyat üzerinden bir rekabet yaşandığını kaydeden Komisyon, “Bu durum kaliteyi düşüren en önemli faktördür. Kalite düşüklüğü ise fen adamlarının bu alana müdahalesine meşruiyet kazandırmaktadır” görüşünü bildirdi.

SMM Komisyonu Önerileri

SMM Komisyonu, alana yönelik önerilerini şöyle sıraladı:

“• EMO genelinde tüm uygulamaların ve hizmetlerin aydınlaştırılması ve yeterli düzeye çıkartılması açısından her dönem başında tüm birim ve özellikle temsilciler ile tüm çalışanların eğitime tabi tutulmaları gerekmektedir. Oda teknik görevli sayıları artırılmalı, sürekli eğitimlerle bu kadroların eşgüdümü sağlanmalıdır.

• EMO birimlerinde ayrı bir teknik büro oluşturularak, bu bürolarda teknik müdür yanı sıra teknik görevliler de istihdam edilmelidir. Özellikle profesyonel çalışanlar açısından temsilciliklerimizde bu noktada sıkıntı vardır.

• Sorunların çözümüne yönelik EMO birimlerinde ve Genel Merkez’de çalışma grupları oluşturularak yerel ve merkezi ölçekte forum, çalıştay, sempozyum ve benzeri etkinlikler düzenlenmelidir. 2005 yılında ilk defa düzenlenen ‘SMM Sorunları Sempozyumu’ sonraki dönemlerde de düzenlenmeye devam edilmelidir. Hatta gerektiği durumda yönetmelik değişiklikleri yapmaktan kaçınılmamalıdır.

• Projelerin sağlıklı üretilmesi ve denetlenmesi için ortak mesleki denetim uygulaması için EMO ilgili tüm odalarla ortaklaşa çalışmalar yaparak söz konusu uygulamaların hayata geçirilmesi sağlanmalıdır. Bu amaca yönelik olarak gerekirse İl Koordinasyon Kurullarında sürekli teknik komisyonlar oluşturulmalıdır.

• SMM üyelerinin özlük haklarının savunulması ve yönetmeliklerin gözden geçirilmesi sürecinde doğabilecek yasal sorunların önlenmesi amacıyla Hukuk Müşavirliği Birimi oluşturulmalıdır.”

Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu'ndan Çağrı

“Bilgisayar Mühendisleri Örgütlenmesi Geliştirilmeli”

Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu, Bilgisayar Mühendislerinin sosyal güvencesiz, ucuz işgücü olarak istihdam edilmesini eleştirirken, temel çözümün örgütlenmeden geçtiğinin altını çizdi. Bu anlamda EMO'nun örgütlenme faaliyetlerini geliştirmesi istendi.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası 40. Olağan Genel Kurulu'nda sunum yapan Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu, Bilgisayar Mühendisliği'nin sorunlarına değinirken meslek içi örgütlenmelerin önemine vurgu yaptı.

“Bilişim sektörünün diğer tüm sektörler gibi ekonomik, siyasal, sosyal ve Avrupa Birliği'nin politikalarının etkisi altında olduğu açıktır” diyen Komisyon, bu durumun sonucunda çalışanların rekabetçi, sınıflandırıcı ve bireyci bir yapıya büründürüldüğünün altını çizdi. Komisyon raporunda, “E-imza Yasası, Bilgi Edinme Yasası, Bilişim Suçları” gibi teknik düzenlemelerle hukuki altyapı oluşturmanın ötesine geçemeyen zihniyetin, çalışanların haklarını içeren hiçbir yasal düzenlemeye yer vermediğine dikkat çekildi.

Bilgisayar mühendislerinin büyük bir kısmını ücretli çalışanların oluşturduğu, ücretli çalışanların koşullarının her geçen gün daha da kötüleştiği, proje bazda çalışan bilgisayar mühendislerinin genel sağlık hizmetlerinden mahrum, sigortasız, ucuz ve ihtiyaç halinde iş gücüne dönüşen elemanlar olarak görüldüğü anlatıldı. Akademik alanda ve serbest çalışan bilgisayar mühendislerinin de sorunlarına değinilirken, yurtdışından denklik koşulu aranmaksızın ucuz iş gücü

Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu'nun raporunda, “Bilgisayar Mühendisliği örgütlülüğünün güçlenmesi ve kurumsallaşması; mesleki alanları düzenlemek ve korumak, çalışan meslektaşların haklarını aramak için tek yoldur” denildi.

alımında en büyük tehdidin bilişim sektöründe yaşandığına dikkat çekildi. EMO'nun denetleme yetkisiyle bugüne kadar bazı uygulamaları kontrol altında tutulmaya çalıştığı, ancak yeni yasal düzenlemelerle bu yetkinin EMO'dan alınması sürecinin yaşanmakta olduğu belirtildi. Bilgisayar Mühendislerinin ürettikleri ürünlerin kalitelerini belgelemekte sıkıntı çektikleri ve bu nedenle rekabet etme gücünü yaşadıkları ifade edildi. Raporda, şu değerlendirme yapıldı:

"Görev tanımlarının ve meslek alanlarının netleştirilememesi, bu alanda yasal düzenlemeler yapılmasını zorlaştırmaktadır. Bilgisayar Mühendisleri firmaların araştırmaları projeleri kapsamında devletten almış oldukları ödeneklerin kötü kullanılmasına alet edilmektedirler."

Bilişim sektörünün lokomotif olma ve bir çok gelişmelerin tetikleyicisi olma özelliğine vurgu yapan Komisyon, bu alana daha çok kaynak ayrılması ve bu kaynakların da kamu yararına değerlendirilmesi gerektiğini belirtti.

Bilgisayar Mühendislerinin kendi yazılımlarını geliştirmeleri ve bu alanda dışarıya olan bağımlılığı azaltmak için yapılan çalışmaların desteklenmediği kaydedilen raporda, ulusal yazılım sektörünün gelişiminin engellendiği belirtildi. PARDUS gibi çok önemli bir proje hayata geçmesine rağmen kamu kurumları dahil kullanımının yaygınlaştırılmadığına değinilen raporda, "Halen tüm kamu kurumları, ulusal ve açık kaynak kodlu olmayan sistemleri kullanmakta ve yatırımlarını da bu yönde yapmaktadır. Ayrıca benzeri projelerin de ortaya atılması, gerek ülke ekonomisi, gerekse ülkemizin bilişim politikalarının oluşturulması açısından önem taşımaktadır" denildi.

Bilişim sektörünün, ürün, marka sertifikası sektörüne dönüşmesini önleyici adımlar EMO tarafından atılmış olmasına karşın, iş ilanlarında hala ürün-marka sertifikalarının aranır nitelikler arasında yer almaya devam ettiğinin altını çizdi.

Bilgisayar mühendislerinin EMO içerisinde Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Komisyonu (BM-MDK) adı altında örgütlendikleri, ancak her yıl üniversitelerin Bilgisayar Mühendisliği bölümlerinden 3 bin mezun verilmesine karşın Oda'ya üye olanların sayısının çok düşük olduğuna işaret edildi. Bilgisayar Mühendislerinin mesleki hakların korunması için örgütlenmenin güçlendirilmesi gerektiği kaydedildi.

Komisyon, politika önerilerini şöyle sıraladı:

"Bilgisayar Mühendislerinin BM-MDK içerisinde örgütlenmelerine ağırlık vermek elzemdir. Bunun için yukarıda belirtilen tüm başlıklar altında mesleki ve sektörel örgütlenme faaliyetlerine hız verilmesi, başta büyük iller olmak üzere sektörün ve meslektaşlarımızın bulunduğu illerde BM-MDK örgütlenmesi geliştirilmesi, gerektiğinde Bilgisayar Mühendisleri örgütlenmesine yönelik profesyonel Bilgisayar Mühendislerinin aktif rol alması, EMO Genç üyesi olan veya yeni mezun olacak Bilgisayar Mühendisi adayları ile hızlı bir organik ilişki geliştirilmesi, Oda, Merkez ve Şube yönetimlerinin Bilgisayar Mühendislerinin EMO içinde örgütlenmelerinin desteklenmesinde kolaylaştırıcı ve ön açıcı olması, bilgisayar alanında gerek duyulan birliktirlik ve eğitim hizmetlerinin Bilgisayar Mühendislerince yerine getirilmesi, BM örgütlenmesinde EMO'nun hukuki desteği sağlanması, örgütlenme deneyimini aktarması, Bilgisayar Mühendislerini ilgilendiren konularda kurumlarla, üniversiteler, YÖK, TÜBİTAK, KOSGEB ve benzeri yapılacak yazışmalarda resmiyet kazanmış komisyon görüşlerinin ve taleplerinin iletilmesine yardımcı olunması gerekmektedir."

Komisyon raorunda, PARDUS gibi çok önemli bir proje hayata geçmesine rağmen kamu kurumları dahil kullanımın yaygınlaştırılmadığı belirtilerek, "Halen tüm kamu kurumları, ulusal ve açık kaynak kodlu olmayan sistemleri kullanmakta ve yatırımlarını da bu yönde yapmaktadır" dendi.

Bağımsız Bir Yazılım Sektörü Yaratılmalı

Bilişim Komisyonu, “kalkınma, bilişim teknolojilerine yönelik politikalar ve çalışanlar” açısından alanı değerlendirdi

Bilişim Komisyonu, bilişim teknolojilerinin, ekonomik gelişmenin yanı sıra toplumsal ve kültürel olarak da katkı sağlayacak boyutta ele alınmasını istedi. E-devlet çalışmalarındaki “pazar yaratma” mantığını eleştiren Komisyon, yazılım sektörünün bağımsız bir alan olarak yapılandırılması gerektiğine dikkat çekerek, özgür ve açık kaynak kodlu yazılımı kapsayan ulusal politikaların geliştirilmesini önerdi.

Bilişim Komisyonu, EMO 40. Olağan Genel Kurulu'na sunduğu raporda, bilişim alanını, kalkınma, bilişim teknolojilerine yönelik politikalar ve çalışanlar açısından değerlendirdi. “Bilişim sektörüne sadece teknoloji politikası açısından ya da üyelerinin bir kısmının çalıştığı bir sektör olarak değil, eğitim-sanayi-teknoloji boyutlarında ve alanın yapısı ve aktörleri bağlamında çok yönlü olarak yaklaşılmalıdır” önerisini ortaya koyan Bilişim Komisyonu, mevcut duruma ilişkin olarak şu değerlendirmeyi yaptı:

“Bugüne kadar Türkiye’de çok yönlü yaklaşım sergileyen, emekten yana, sömürüye karşı bir bilişim politikası oluşturulamamış veya oluşturulmuş kısmi politikalar da ilgili kurum/kuruluşlar tarafından tam olarak anlaşılammamasından, benimsenememesinden dolayı uygulanamamıştır. Bu da bilişim sektörünü ve çalışanlarını, AB, Dünya Bankası ve IMF eksenli politikaların güdümünde aşırı rekabetçiliğe, sınıfçılığa ve bireyciliğe itmiştir.”

Bilişim Komisyonu Raporu’nda, “Bugüne kadar Türkiye’de çok yönlü yaklaşım sergileyen, emekten yana, sömürüye karşı bir bilişim politikası oluşturulamamış veya oluşturulmuş kısmi politikalar da ilgili kurum/kuruluşlar tarafından tam olarak anlaşılammamasından, benimsenememesinden dolayı uygulanamamıştır” denildi.

Özgür ve açık kaynak kodlu yazılımın önemine dikkat çeken Bilişim Komisyonu, kalkınmada stratejik olarak kabul edilen yazılım sektörünün bağımsız bir alan olarak yapılandırılması gerektiğini belirtti. Bağımsız bir yazılım sektörü hedefinin gerçekleştirilmesi için de “özgür ve açık kaynak kod yazılım, yazılımın kaynak kodunun toplumsal mülkiyetine olanak sağlaması” gerektiği kaydedildi.

E-devlet Üzerindeki Pazar Baskısına Tepki

E-devlet çalışmalarında “pazar yaratma” mantığını eleştiren Bilişim Komisyonu, halktan yana bilişim politikalarının bu çalışmalara damgasını vurması gerektiğini belirterek, özgür ve açık kaynak kodlu yazılımın tercih edilmesini istedi. Raporda, e-devlet

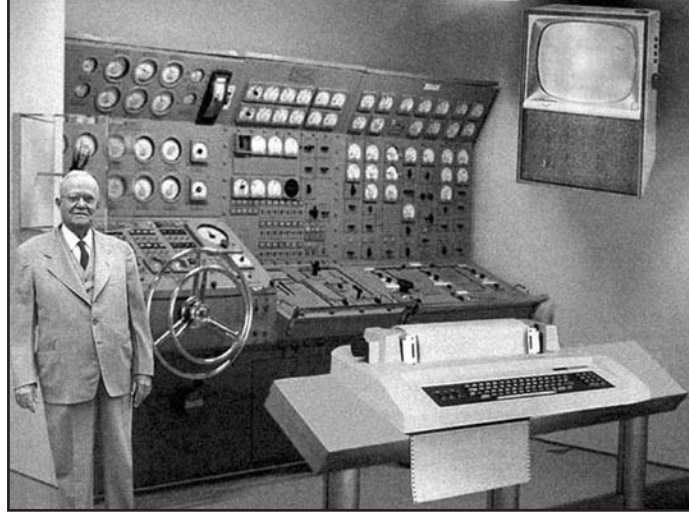

çalışmalarına yönelik olarak şu saptamalar ve öneriler yer aldı:

“E-devlet için sürekli baskı kuranlar kamu hizmetlerinin etkinleştirilmesi için değil kendilerine bir pazar yaratılması için çalışmaktadırlar. Burada yaratılacak pazardan faydalanmak için büyük dünya tekelleri ülkemize yaptıkları ziyaretleri arttırmışlardır. EMO bu duruma müdahil olmalı ve kamu kaynaklarının yağmalanmasına ve yeni teknolojik bağımlılıklar yaratılmasına karşı durmalıdır. E-devlet çabası açık bir bilişim stratejisinden bağımsız olarak düşünülemez. E-devlet çalışmaları ülkemizde teknolojinin geliştirilmesi ve AR-GE faaliyetlerinin artması için bir fırsat olarak değerlendirilmeli ve buna uygun yürütülmelidir.”

Ulusal teknoloji politikalarının temel özelliklerinin yeni teknolojileri öğrenmek ve uygulamak olduğu belirtilen raporda, bu alanda çalışanlar üzerindeki küresel baskı şöyle ortaya konuldu:

“Yeni teknolojileri öğrenmek ve uygulamak söz konusu olduğunda, entelektüel sermaye ve buna bağlı olarak eğitim ve öğretim kurumları önem kazanmaktadır. Bu noktada, bilişim sektörü çalışanlarının pek çoğunun EMO üyesi olması gündeme gelmektedir. Bilişim sektörünün diğer alanlardan yeni, farklı ve dinamik bir yapıya sahip olması bu alanda diğer alanlarda kullanılan mekanizmaların kullanılmasını, alanın bir emek piyasası olarak örgütlenmesi sürecini farklılaştırmaktadır. Diğer taraftan bu alan, iş gücü anlamında küreselleşmenin, GATS gibi anlaşmaların doğrudan etkisi altındadır. Bu alanda çalışan EMO üyelerinin bu sorunların bilinciyle örgütlenmesi, örgütlenmelerini güçlendirmesi ve kendi meslek alanının kaderini tayin edebilme yeterliliğine kavuşması, bunun yanında bilişim alanında çalışanların meslek tanımlarının yapılması, öz-

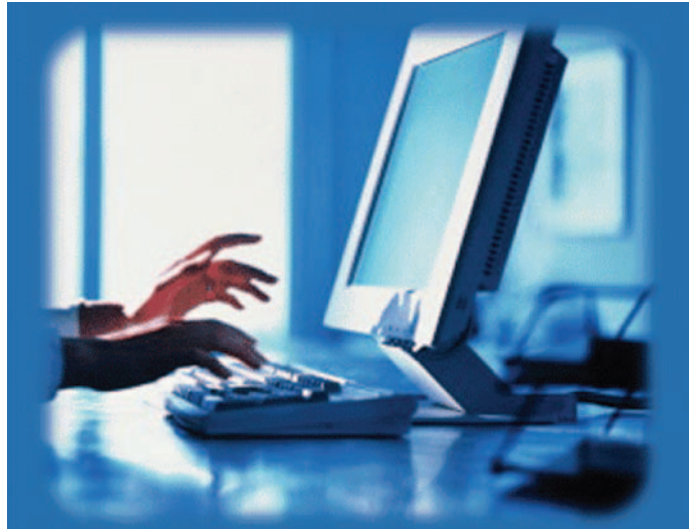

lük haklarının ve çalışma koşullarının değerlendirilmesi ve bu alana örgütlü müdahalelerde bulunulması önemli bir gereksinimdir.”

Bilişim sektöründe fazla mesai ve ücretlerin giderek düşürülmesi sorunlarına da değinen Komisyon raporunda, uygulanan sertifikasyon programlarına yönelik sürdürülen mücadele şöyle anlatıldı:

“Ürünlerini kullanırmak isteyen firmaların düzenlediği sertifikasyon programları söz konusudur. EMO bu konu ile ilgili davalar açmış ve bu programlara katılanlara mühendis unvanı verilmesinin önüne geçmiştir. Ancak bu sertifikasyon programları ile mücadele, sadece mühendis unvanı çerçevesinde değil, piyasadaki tekelleşmeye karşı, kendi teknolojisini üreten bir ülke olma hedefi çerçevesinde sürdürülmek zorundadır.”

Komisyon raporunda, “bilişim teknolojilerinin; ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerin aracı olması, gözetim toplumu değil demokratik bir toplum amacıyla kullanılması, bu alanda çalışanların örgütlenmeleri ve politika oluşturma süreçlerine müdahil olunması” için EMO’nun uzmanlık, bilgilendirme ve eylemlilik mekanizmalarını yaratması önerildi.

İletişim Komisyonu Raporu EMO Genel Kurulu'nda kabul edildi

Telekomünikasyon Alanına Yakından İzleme

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası 40. Olağan Genel Kurulu'na sunulan İletişim Komisyonu'nun hazırladığı raporda, uzak mesafe telefon hizmetindeki rekabet savlarının geçersizliği ortaya konulurken, bu alanda atılacak yatırımlar yapıldığı uyarısına yer verildi. Cep telefonu alanının yabancı sermaye egemenliğine geçiş sürecinin irdelendiği raporda, Türk Telekom'u devralan Oger grubunun, Telekomünikasyon Kurumu'nun ve Ulaştırma Bakanlığı'nın uygulamalarının izlenmesi için "İzleme Birimleri" oluşturulması önerildi. İletişim Komisyonu, iletişim alanında yeni gelişen teknolojilerin kullanımı konusunda eğitim ve bilinçlendirme yapılması gerekliliğini vurguladı.

Elektrik Mühendisleri Odası İletişim Komisyonu, temel insan hakları içerisinde yer alan iletişimin hiçbir gerekçe ile yok sayılmayacak bir ihtiyaç olduğuna dikkat çekti. Komisyon raporunda, 2004-2005 yılında iletişim alanında yaşanan gelişmeler ve Türk Telekom özelleştirmesindeki çarpıklıklar ortaya konuldu.

Uzak Mesafe Telefon Hizmeti'nde Hayali Rekabet

Raporda, kullanılacak altyapı ve teknoloji konusunda herhangi bir sınırlama getirilmeksizin iller arası ve uluslararası telefon hizmeti sunulmasını içeren Uzak Mesafe Telefon Hizmeti lisansı için başvuran 72 şirketten 40 tanesine lisans verildiği, ancak bu 40 şirketin telekomünikasyon pazarından

alabildiği payın yüzde 1-2 düzeyinde kaldığına dikkat çekildi. Raporunda, uzak mesafe telefon hizmeti konusunda serbestleşme sonrası oluşan durum şöyle değerlendirildi:

"A Tipi UMTH Lisansı, taşıyıcı ön seçimi ile hizmet verme yetkisini, B Tipi UMTH Lisansı, çağrı bazında taşıyıcı seçimi ile hizmet verme yetkisini, C Tipi UMTH lisans ise kurum tarafından tahsis edilecek 10 haneli numara ile hizmet verme yetkisini içermektedir. Ancak, şu an için verilen lisanslardan sadece C tipi lisanslar kullanılabilir. A veya B tipi lisansla tanımlanan hizmet verme yöntemleri ise, Türk Telekom AŞ'nin hazır olmaması nedeni ile uygulanmamaktadır. Bu şirketler kurumsal pazar olarak adlandırılan, Uzak Mesafe Telefon kullanımı yoğun olan şirketlere hizmet vermeye yönelmişlerdir. Yine sektör temsilcileri, UMTH şirketlerinin ana gelir kaynağının yurt dışı ses trafiğini Türkiye'de sonlandırmak olduğunu belirtmektedirler. Bütün bunlar, serbestleştirme sürecinin ve yaratılan rekabetin sıradan kullanıcı açısından hiçbir şey ifade etmediğini göstermektedir. Sıradan kullanıcı, serbestleştirme sonrasında Türk Telekom AŞ'nin

İletişim Komisyonu raporunda, uzak mesafe telefon hizmeti lisansı için başvuran 72 şirketten 40 tanesine lisans verildiği, ancak 40 şirketin pazar payının yüzde 1.2 düzeyinde kaldığına dikkat çekildi. Komisyon, ABD ve gelişmiş ülkelerin "henüz oturmamış piyasa yapısının taklidi" ile yapılan internet yatırımları gibi, UMTH şirketlerinin yatırımlarının da önemli bir bölümünün kısa süre içerisinde kullanılmaz duruma geleceği uyarısında bulundu.

'az konuşanın çok ödediği' tarifeleri ile karşılaşmıştır. Özelleştirme sonrasında neyle karşılaşacağı ise henüz netlik kazanmasa da, tahmin edilebilir."

Serbestleşmenin Yarattığı Yatırım Savurganlığı

İletişim Komisyonu, ABD ve gelişmiş ülkelerin "henüz oturmamış piyasa yapısının taklidi" ile yapılan internet yatırımları gibi, UMTS şirketlerinin yatırımlarının da önemli bir bölümünün kısa süre içerisinde kullanılmaz duruma geleceği uyarısında bulundu. Komisyon raporunda, "Bu süreç içerisinde bu yatırımları yapan yerli sermaye kadar, bu yeni yatırımların çalışanlarının ve onlara hizmet veren küçük ve orta ölçekli firmaların da kayıplara uğrayacağı şimdiden söylenebilir" denildi.

Evrensel Hizmet Genişletilerek Uygulanmalı

İletişim Komisyonu, ekonomik ve toplumsal hedeflere ulaşılmasının, telekomünikasyon ağlarına erişimin düzenlenmesinde evrensel hizmet ilkesi ile mümkün olabileceği saptamasını yaparken, Türkiye gibi ülkeler açısından evrensel hizmet ilkesinin genişletilerek uygulanması gerektiğini bildirdi.

16 Haziran 2005 tarihinde kabul edilen "Evrensel Hizmetin Sağlanması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile evrensel hizmetin, "Coğrafi konumlarından bağımsız olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde herkes tarafından erişilebilir, önceden belirlenmiş kalitede ve herkesin karşılayabileceği makul bir bedel karşılığında asgari standartlarda sunulacak olan, temel internet erişimi de dahil elektronik haberleşme hizmetleri" olarak tanımlandığı anımsatıldı. Yasa'da yer alan evrensel hizmetin temel ilkeleri de komisyon raporunda şöyle aktarıldı:

- a) Evrensel hizmetten, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan herkes, bölge ve yaşadığı yer ayırımı gözetilmeksizin yararlanır.
- b) Evrensel hizmet, fert başına gayrisafi yurt içi hasıla tutarı da göz önünde bulundurularak karşılanabilir ve makul fiyat seviyesinde sunulur.
- c) Düşük gelirli, engelli ve sosyal desteğe ihtiyacı olan grupların da evrensel hizmetten yararlanabilmesi için uygun fiyatlandırma ve teknoloji seçeneklerinin uygulanabilmesine yönelik tedbirler alınır.
- d) Evrensel hizmet, önceden belirlenmiş hizmet kalitesi standartlarında sunulur.
- e) Evrensel hizmetin sunulmasında ve ulaşılmasında devamlılık esastır. Göz önünde bulundurulur."

Evrensel Hizmette Özelleştirme Aceleciliği Boşluk Yarattı

İletişim Komisyonu, "Evrensel Hizmet Yasası'nın evrensel hizmet konusundaki boşluğu gidermekten çok özelleştirmeler öncesinde aceleyle getirilmiş pek çok alanı boşlukta bırakan bir düzenlemeden

ibaret olmuştur" belirlemesini yaptı. Komisyon raporunda şu değerlendirmeye yer verildi:

"Haberleşme hizmetlerine erişimin özel şirket çıkarlarından bağımsız olarak sağlanmasının güvencesi olmak üzere çıkarılan Evrensel Hizmet Kanunu, bu haliyle aldatmaca olmanın ötesine geçememektedir. Gelir dağılımının giderek bozulduğu ve yoksulluk sınırının altında ücretlerle yaşamaya çalışan ailelerin giderek arttığı günümüzde, Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'ya bakarak ödenebilir ücretler tariflemek ve evrensel hizmeti bu biçimde ele almak tam bir samimiyetsizliği ifade etmektedir."

GSM Yabancı Sermaye Egemenliğine Geçti

GSM alanındaki yabancı sermaye egemenliğinin altını çizen komisyon, bu alanda gelinen noktayı şöyle ortaya koydu:

"GSM piyasası hızla gelişen ve parasal büyüklük açısından önemli bir piyasa olmakla birlikte 10 yıllık bir süreç içerisinde yabancı sermaye egemenliğine geçmiştir. Tüm bunlardan yola çıkarak öncelikle yabancı sermaye gruplarının bu süreçten hem yeni egemenlik alanlarına sahip olarak, hem de

daha verimli çalışan ve daha ucuz iletişim olanaklarına kavuştukları için kazançlı çıktıkları söylenebilir. Bunun yanında, özellikle özelleştirme sürecinde yapılan büyük yatırımlar, ayrıca GSM ve internet gibi yeni açılan alanlarda yapılan yatırımlara bakıldığında, asıl kazanının 'cihaz üreticisi' uluslararası şirketler olduğunu söylemek hiç de güç değildir."

Telekomünikasyon Kurumu Kadrolaşma Alanına Dönüştü

Telekomünikasyon Kurumu'nun iktidarın kadrolaşma alanına dönüştüğünü, toplum yararını gözeten uygulamalar yapmak yerine, özel şirketler arasında arabuluculuk rolünü üstlendiği belirtilen raporda, "Telekomünikasyon Kurumu, GSM şirketleri arasında roaming anlaşmalarının imzalanmasını sağlamadığı için, Türkiye, Aria tarafından uluslararası tahkime götürülmüş, bu sorun ancak Berlusconi ve Erdoğan arasında Aycell'in Aria ile birleştirilmesi anlaşması yapılarak çözümlenebilmiştir" dedi.

Telekom Yağması

İletişim Komisyonu, Türk Telekom'un özelleştirme sürecini aktardığı raporunda, değerinin altında satış yapıldığını şu verilerle ortaya koydu:

"2004 yılı cirosu 9 katrilyon lira olan Türk Telekom'un brüt karı 3.3, net karı ise 2.2 katrilyon liradır. Buna göre Konsorsiyum her yıl elde ettiği karlarla taksitlerini rahatlıkla ödeyebileceği gibi üstüne para da kazanacaktır.

Türk Telekom, bugün yeniden oluşturulmaya kalkışılrsa, ilk tesis maliyetininin 200 milyar doları bile geçeceği hesaplanmaktadır. Türk Telekom ihalesinden 10 gün önce Pakistan Telekom'a 10 milyar dolar değer biçildiği dikkate alındığında, gerek abone sayısı, gerekse karı Pakistan Telekom'un 4 katı olan Türk Telekom'un toplam değerinin

40 milyar dolar, yüzde 55'inin de 22 milyar dolar etmesi gerekir. Türk Telekom'un özelleştirilmesi kendi başına büyük bir hata olmasına rağmen, bu boyutta bir hesap hatası ile kimler kurumun yağmalanmasına göz yumuyor? Peşkeşin sorumluları kim? 1.3 milyar dolara Türk Telekom AŞ. yönetiminin ele geçirilmesine kim izin veriyor?"

Rakamlarla Türk Telekom Gerçeği

Raporda, Türk Telekom'un teknik altyapısı ve büyüklüğü rakamsal verilerle ortaya konulurken, bu alanda yapılan özelleştirmelerde devletlerin kontrol yetkisini kaybetmemek için blok satış yerine halka arz veya altın hisse yöntemini tercih ettikleri anımsatıldı. Telekomünikasyonun stratejik önemini vurgulayan komisyon, yapılan özelleştirme sonrasındaki şu risklere dikkat çekti:

"Türkiye'de telefon kullanan herkesin kimi ne zaman aradığına, ne kadar konuştuğuna, hatta ne konuştuğu bilgisine istendiğinde, ulaşabilir. Kişisel bilgilerin yanında birtakım stratejik bilgilere de ulaşma imkanı bulunmaktadır. Kamu kuruluşlarının telefon aramalarının kontrol edilmesi inanılmaz sonuçlar doğurabilir. Silahlı Kuvvetler'in kiraladığı özel devrelerin güzergahlarının belirlenmesi, bu görüşmelerin kayıtlarına ulaşılmasının yaratacağı tehdit nasıl göze alınabilir? Tüm internet trafiğinin denetlenmesi, kimin hangi siteleri ziyaret ettiği bilgisinin, e-posta iletişimlerinin kontrol altına alınması ihtimali de bulunmaktadır. Özel bir şirket tüm bu bilgileri kendi ekonomik çıkarları için denetlemek isteyebileceği gibi, yabancı istihbarat örgütleri ile de paylaşabilir."

Telekom'da Özelleştirme Sonrası Gelişmeler İzlenmeli

İletişim Komisyonu, Türk Telekom'da özelleştirme sonrasındaki gelişmelere ilişkin olarak da şu yorumda bulundu:

"Özelleştirme sonrasında, 24 bin Türk Telekom AŞ çalışanından 20 bininin kamuda kalmak üzere dilekçe vermesi üzerine baş gösteren kriz, Meclis'te 9 Şubat tarihinde kabul edilen 5457 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la aşılarak 6 aylık bekleme süresi 5 yıla çıkartılmıştır. Telekom çalışanlarının başka kamu kurumuna geçişinin önü şimdilik kesilmiş oldu.

On binlerce Türk Telekom çalışanı uzmanlık sahalarıyla ilgili olmayan kamu kurumlarına aktarılacak, çoğu bankamatik memur olarak görev yapacak, üreticiden tüketiciye dönüşecek, Hazine'ye 1 milyar dolara yakın bir külfet yüklenecek, aktarıldıkları kuruluşların personellerinden daha yüksek ücret alacaklarından aktarıldıkları kuruluşlardaki iş barışı bozulacaktır. Türk Telekom'da kalacak işçilerin önemli bir bölümü işten çıkarılacak, binlerce işçi işsiz kalacaktır. Oluşan personel açığı, taşeronlaştırma yoluyla kapatılmaya çalışılacak; arıza ve bakım işlemleri için uzmanı olmayan taşeronlar vasıtasıyla yapılacağından hizmet kalitesi düşecektir. Türk Telekom'a teçhizat satan yerli sanayi çökecek, kablo fabrikaları kapanacak, bu firmalarda çalışan binlerce işçi işsiz kalacaktır.

1 Temmuz 2005'te sonuçlanan ihale, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 21 yıl işletme devri ve gelir ortaklığı olarak yapılmıştır. Hazırlanan yasaya göre 21 yıl sonra açılacak ihaleyi başka firma kazanmasının ve çoğunluk hisselerine sahip işletmecisinin değişmesi söz konusudur. Bu nedenle Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin taşınmaz mallarının satışının söz konusu olmaması gerekirken, özelleştirme sonrasında gelişmelerin neler olacağı, yeni firmaya kamu mallarının satışı-peşkeş çekilmesi olanaklarının açılıp açılmayacağı takip edilmelidir. Hükümet'in kapalı kapılar arkasında Oger Telecom'a vermiş olabileceği sözleri önümüzdeki yıllarda görüyor olacağız."

Doğal Tekelde Rekabet Fikri Kurgusaldır

Türkiye'de IMF ve Dünya Bankası emriyle yürütülen özelleştirmeleri "yoksullaştırma ve bağımlı kılma operasyonu" olarak niteleyen komisyon, özelleştirmelerin ideolojik gerekçelerle sürdürüldüğü saptamasını yaptı. Özelleştirmeler için sunulan "rekabet sonucu kaliteli hizmetin daha ucuza alınacağı" savının "doğal tekel" konumundaki kurumlar için geçerli olmadığını altını çizdi. Haberleşme hizmetinin doğal tekel olduğunu, yatırım maliyetlerinin yüksek olduğunu, doğal tekel mantığı gereği bir bölgede birden fazla hizmet ağı kurulmasının ekonomik olmadığı anlatılan raporda, şöyle denildi:

"Doğal tekelerde rekabet fikri, kurgusaldır. Sektörde gerçek anlamda rekabetin gerçekleşmesi mümkün değildir. Şu anda Telekom faturalarına yansıyan en önemli kalem vergilerdir. Telekom tarifelerinin yüzde 34'ünü (yüzde 18 KDV, yüzde 15 ÖV, yüzde 1 Haberleşme Vergisi) vergiler oluşturmaktadır. Dolayısıyla özelleştirme sonrası herhangi bir ucuzlama mümkün değildir.

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı çok yüksek olduğu için, Telekom'u alan firma kurumlar vergisi ödememek için, diğerlerinin yaptığı gibi, tüm yatırımlarını, gerekli teçhizatı yurtdışında vergi oranları düşük bir ülkede kuracağı bir şirket üzerinden alarak gerçekleştirecek, böylece karını yurtdışına aktaracaktır. Bunun sonucunda; yıllarca kurumlar vergisi tahsil edilemeyecektir."

Komisyonun Önerileri

İletişim Komisyonu, telekomünikasyon alanındaki teknolojik gelişmelerin değerlendirilmesi, gelişmelerin yarattığı katma değerden toplumun faydalanmasının yollarının belirlenmesi gerektiğini belirtirken, bu amacın gerçekleştirilmesi için önerilerini şöyle sıraladı:

"1- Yaş ortalaması büyük üyelerimize yönelik olarak, 'Bilgisayar Okur-Yazarlığı' eğitimleri ve iletişim alanındaki diğer gelişmelerle ilgili eğitimler verilmeli.

2- Kullanıcılar, sadece teknoloji yenileyerek işin bitmeyebileceğinden yola çıkılarak, bu teknolojinin doğru kullanılması için bilinçlendirilmeli.

3- Telekomünikasyon ile iletişim teknolojisinin bulunduğu alanlar genişletilerek gerçek anlamda bir bilgisayar-telefon sistemlerinin bütünleşmesi sağlanmalı. (Video konferans, VoIP vb.)

4- Veri tabanları ve PC'lerin korunmasına yönelik olarak etkin virüs korumaları yapılması için kullanıcılar ve şirketler bilinçlendirilmeli.

5- Modüler Hizmet Paketleri (Yazılı metnin konuşmaya çevrilmesi, SMS, tek bir numara aracılığı ile her konuda her zaman diğer kişiye yönlendirme uygulamaları ve benzeri yeni hizmetlerin tanıtılması, daha kolay ve sorunsuz haberleşme sistemleri ile çalışması, en ileri ve gelişmiş iletişim teknolojileri ve telekomünikasyon teknolojilerinden yararlanılması, güvenli ses ve internet aktarım ve iletişim imkanına sahip olunması) sağlanmalı."

İletişim Komisyonu, EMO 40. Olağan Genel Kurulu'na Türk Telekom'u devralan Oger'in, Telekomünikasyon Kurumu'nun, Ulaştırma Bakanlığı'nın uygulamalarını izleyecek "izleme birimleri" oluşturulması önerisini sunarken, "EMO süreci dikkatle izlemeli ve başka örgütlerle işbirliği yaparak toplum yararına müdahil olmalıdır. Bunun yanında sektör ve Türk Telekom A.Ş çalışanı üyelerini özlük ve mesleki hakları konusunda bilgilendirmeli, hak kayıpları durumunda üyelerine hukuki destek sağlamalı, üyeleri ile dayanışma içerisinde olmalıdır" görüşlerini ilettili.

İletişim Komisyonu, Türk Telekom'da özelleştirme sonrası sürecin takip edilmesi gerekliliğine dikkat çekerken, Oger, Telekomünikasyon Kurumu ve Ulaştırma Bakanlığı uygulamalarının takip edilebilmesi için EMO'nun "İzleme Birimleri" oluşturmasını önerdi.

Özel sektöre bırakılan enerji yatırımlarındaki yavaşlama kriz tehlikesi yaratıyor...

“Kamu Hızla Yatırımlara Yönelmeli”

Elektrik Mühendisleri Odası Enerji Komisyonu, yeni yatırımlar yapmayan devletin elindeki santralleri de özelleştirerek enerji alanından çekilmesi sürecinde, özel sektöre açılan hidroelektrik santral yatırımlarının geciktiğini saptadı. “Dolayısıyla tüketim artışına paralel yeni enerji yatırımları yapılmadığı takdirde ufukta enerji krizlerinin olduğu, bu nedenle şimdiden belli lobilerin ve tröstlerin tek çarenin nükleer santraller olduğu fikrini yavaş yavaş kamuoyuna empoze etmeye başladığı görülmektedir” denilen raporda, kamunun arz güvenliği açısından hızla yatırımlara yönelmesi gerektiğinin altı çizildi.

EMO 40. Olağan Genel Kurulu'na sunulan Enerji Komisyonu Raporu'nda, hem dünyada hem de Türkiye'de enerji alanı değerlendirildi. Enerjide özellikle serbestleştirme, özelleştirme dönemini kapsayan son 25 yılın analizi yapılırken, geline durum ortaya konulup, geleceğe yönelik projeksiyona yer verildi.

Enerjide Bağımsızlığı Esas Alan Politikalar Uygulanmalı

ABD'nin sürükleyici hamleleri ekseninde yürütülen Batı enerji diplomasisinin önce Hazar kaynaklarını güvence altına aldıktan sonra, Ortadoğu'ya yöneldiği anlatılan raporda,

“ABD, Japonya ve pek çok ülkenin yanı sıra Avrupa Birliği içinde önümüzdeki yıllar enerjiye bağımlılığının artacağı yıllar olacaktır” saptaması yapıldı. Türkiye'yi de

etkileyen bu yıl yaşanan Ukrayna-Beyaz Rusya-Rusya doğalgaz krizi örneği anımsatılarak, AB'nin hala Rusya Federasyonu ile güven sorunu yaşamakta olduğu belirtildi. Türkiye'nin konumunun ise petrol ve doğalgaz için önemli bir alternatif güzergah olduğuna dikkat çekilerek, “Ülkemiz hem öz kaynakların kullanımında, hem de enerjide uluslararası geçiş yolu olma noktasında bağımsızlığı esas alan politikalar oluşturmak ve izlemek zorundadır” saptaması yapıldı.

Petrolün Egemenliği Sürecek

Dünya elektrik enerjisi üretiminin yaklaşık yüzde 64'ünün fosil yakıtlardan, yüzde 16'sının nükleer ve yüzde 20'sinin yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlandığı kaydedilen raporda, şu değerlendirme yapıldı:

“Bugün global enerji tüketimindeki payı yüzde 38 civarında olan petrolün bu egemenliğini gelecekte de sürdüreceği net olarak görülmektedir. Önümüzdeki 25 yıllık süreçte de dünya enerjisinin yüzde 38-40'ını yine petrol sağlayacaktır. Bu süreçte payı ve önemi giderek artacak olan diğer bir enerji kaynağı da doğalgaz olacaktır. Yine önümüzdeki 25 yıl içerisinde doğalgazın dünya toplam enerji kullanımındaki payı yüzde 28 civarında olacaktır. Kömür bugün için dünya enerji talebinin yüzde 12.6'sını karşılamakta olup, gelecekte de aynı durumunu koruyacağı görülmektedir. Ekonomik yapılabılır hidroelektrik potansiyelin yaklaşık yüzde 70'i henüz değerlendirilmemiştir.

Bugün için, hidroelektrik enerji dünyada üretilen toplam elektrik enerjisinin yaklaşık yüzde 20'sini sağlamaktadır.”

Yenilenebilir kaynaklar içerisinde rüzgarın, elektrik enerjisine en kolay ve çabuk dönüştürülebilir olduğu belirtilirken, dünya teknik rüzgar potansiyelinin yıllık 53 bin teravatsaat olduğu saptamasına yer verildi. Dünyadaki rüzgar enerjisi kurulu gücünün ise 42 bin megavat olduğu, bunun yüzde 75'inin de Avrupa'ya ait olduğu kaydedildi. Bir yılda güneşten dünyaya gelen enerjinin, dünya enerji tüketiminin milyonlarca katı olduğu, güneş pili kurulu gücü toplamının 1312 megavat düzeyinde bulunduğu, bu alanda en büyük payın da yüzde 48.6 ile Japonya'ya ait olduğu belirtildi.

Biyokütlede Depolayabilme Avantajı

Büyük bir potansiyele sahip olan biyokütle enerjisinin ise kolay depolanabilir olması nedeniyle diğer yenilenebilir kaynaklara göre avantajlı olduğu ifade edildi. Dünyada biyokütlenin, 1 milyon 120 bin megavatı samandan, 500 bin megavatı hayvan atıklarından, 1 milyon 360 bin megavatı orman atıklarından, 2 milyon 400 bin megavatı çöplerden ve 17 milyon 700 bin megavatı şeker kamışı, odunsu bitkiler gibi enerji tarlalarından olmak üzere yaklaşık toplam 23 milyon 100 bin megavat gibi büyük bir potansiyele sahip olduğu kaydedildi.

Türkiye'nin potansiyel açısından dünyanın ilk 5 ülkesi içinde yer aldığı jeotermal kaynaklara ilişkin olarak da raporda, şu değerlendirme yapıldı:

“Yenilenebilir enerji kaynaklarından jeotermal enerji ile sürekli güç üretilebilmektedir. Jeotermal enerji, 5-10 megavat güçte küçük santraller halinde kurulmaya ve geliştirilmeye uygun olması, uzun dönemde hava değişikliklerinden ve kullanıcılardan etkilenmemesi, fosil yakıtların fiyat dalgalanmalarından bağımsızlığı, fiyatının kömürlü termik santraller ve doğalgaza dayalı termik santrallere göre düşük olması, kapalı sistemlerde yaydığı emisyon değerinin sıfır olması nedeniyle çevre etkilerini göz önüne aldığımızda çok önemli bir enerji kaynağı olmaktadır. Dünyada jeotermal elektrik üretiminde ABD, Filipinler, İtalya, Meksika ve Endonezya ilk beş sırayı almaktadırlar.”

Nükleer enerji kullanımının Uluslararası Enerji Ajansı öngörülerine göre 2030'lu yıllarda yüzde 9'lara düşeceği aktarılan raporda, “Nükleer santraller ilk kuruluş maliyetlerinin çok yüksek olması ve atıklar sorununa kalıcı çözüm bulunamamış olması nedeni ile giderek kullanımdan çıkartılmaktadır” denildi.

Hükümetin nükleer santralleri yeniden enerji krizi çözümü olarak gündeme getirdiği anımsatılan raporda, “35 yıldır karanlıkta kalma senaryoları ile kamuoyuna söylenen yalanlara rağmen ülkemizin karanlıkta kalmadığını, bundan sonra da nükleer santral olmadan karanlıkta kalmayacağını bile toplumu kandırmaya hazırlanıyor” denildi. Raporda nükleer santrallere yönelik olarak şu değerlendirme yer verildi:

“Çevresel faktörler, yüksek maliyetler (Nükleer; Kuruluş maliyeti: 2000 \$/kW, İşletme+Yakıt: 1.78 cent/kWh, HES Kuruluş maliyeti: 1200-1500 \$/kW, İşletme: 0.2-0.5 cent/kWh) ve dışa bağımlılık

Elektrikte Özelleştirme Sonuçlarından Örnekler

Elektrik sektöründeki özelleştirme politikalarının gelişmekte olan ülkelerde de başarılı olmadığı, Güney Afrika'da abonelerin yüzde 61'inin faturalarını ödeyememeleri nedeniyle bağlantılarını kapattırarak zorunda kaldıkları örneğiyle sunuldu. Diğer gelişmekte olan ülkelerdeki elektrik özelleştirme örneklerinin sonuçları da şöyle sıralandı:

“Bir zamanlar ucuz elektrik ülkesi Brezilya uluslararası elektrik şirketlerinin elinde 2001 yılında elektrik kesintileri ile karşı karşıya kalmıştır. Özelleştirmeyi takiben Rio de Janeiro'da elektrik fiyatları yüzde 400 artmış, sektörde çalışanların yüzde 40'ı işlerini kaybetmiştir.”

Raporda, elektrik sektöründeki özelleştirme sürecinin büyük istihdam kayıplarına da neden olduğu Avrupa İstihdam Raporu ve ILO raporundan alıntılarla ortaya konulurken, rekabet iddiasının da sektörde yaşanan yoğunlaşmalarla geçersiz kaldığı şöyle anlatıldı:

“Bugün AB ‘yedi kardeşler’ olarak nitelenen; EDF (Fransa), Eon ve RWE (Almanya), Vattenfall (Alman, İsveç Ort.), Endesa (İspanya), Electrobels (Belçika) ve ENEL (İtalya) halen Avrupa piyasasının yüzde 71'ini kontrol etmektedirler. Bu tekelleşme ile maliyet azaltıcı çabaların baskısı azalmakta, tüketici tercihleri kısıtlanmakta, yeni üretim kapasitesi yatırımları sınırlanmakta, sektöre yeni girişler engellenmektedir. Liberal piyasanın getirdiği önemli risklerden biri de merkezi planlama görevinin piyasa aktörlerine bırakılmış olmasıdır. Kaliforniya örneği unutulmamalıdır.”

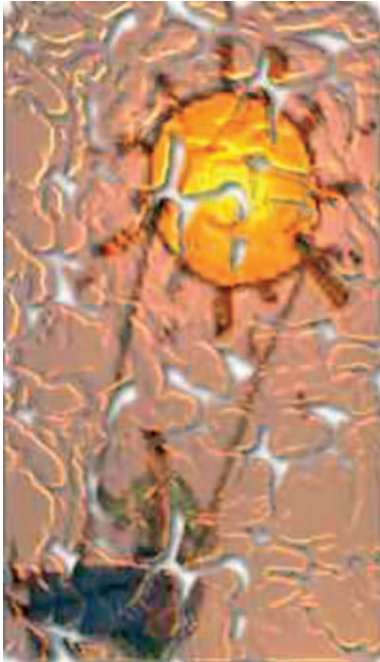

dışında, karşı çıkılmasında en önemli nedenlerden biri olan yenilenebilir yeterli kaynaklarımız varken, dünyada demode olmuş nükleer teknoloji ürünü santrallerin Türkiye'ye pazarlanmasına karşı çıkılması gerekmektedir. Ülkemize nükleer santral satmak isteyenlerin İran'la girdiği büyük hesaplaşmanın nedenlerini iyi analiz etmek gerekmektedir.”

Serbestleşme Döneminde Elektrik Üretim Artışı Hız Kesti

Enerji Komisyonu, Cumhuriyet döneminden başlayarak enerji sektöründeki gelişmeleri irdelediği raporunda, 1953 yılında yapılan 1. Enerji İstişare Kongresi'nde alınan “elektriklendirme faaliyetlerinin tek elde Türkiye Elektrik Kurumu bünyesinde toplanmasının sağlanması” kararı alındığı anımsatıldı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 1963 yılında, TEK'in 1970 yılında oluşturulmasıyla elektrik üretim, iletim ve dağıtımın “kamu tekeli” olarak merkezileştiği anlatılan raporda, 20 yıllık süre içerisinde elektrik üretiminin 1970'de

7.2 kat, 1990 yılından günümüze özelleştirme ve serbestleştirme uygulamalarının olduğu dönemde ise 2.8 kat artış gösterebildiği kaydedildi.

Özelleştirmeye yönelik yasa ve Anayasa değişiklikleri ile enerji alanında hukuki sürecin aktarıldığı raporda, kamu zararına yol açan AKTAŞ, ÇEAŞ ve KEPEZ özelleştirme örnekleri ortaya konuldu. “Biz haklı çıkmaktan bıktık, ama ülkeyi soymaya kararlı olanlar cesaretlerinden bir şey kaybetmediler” diyen Enerji Komisyonu, ÇEAŞ ve KEPEZ'in bundan sonra kamu işletmesi olarak kalması gerektiğini bildirdi. Enerji alanında yapılmaya çalışılan düzeltmelerin, köklü bir biçimde değişmediği sürece işe yaramayacağı vurgulanan raporda, “Ülkemiz enerji alanının tam bir bataklık haline getiren politikalar bir an önce terk edilmeli, enerji alanı yeniden tam anlamıyla kamuya devredilmelidir. Hükümet sonucu değil, bu sonucu yaratan nedeni tartışmadan enerji alanında çözüm üretmeyecektir” saptaması yapıldı.

Enerji Komisyonu Raporu'nda serbestleştirme ve özelleştirme uygulamalarına yönelik olarak şu değerlendirmelere yer verildi:

“Serbestleştirme ve özelleştirme uygulamalarında gerçek amaç; ulus devletin dolayısıyla toplumun refahı ve gönenci olmayıp çok uluslu şirketlerin ve bunlarla işbirliği içinde olan sermayenin refahı ve gönencinin sağlanması ve gelişmelerinin önündeki tüm engellerin kaldırılmasıdır. Kamu işletmelerinin zarar etmesindeki sorun, mülkiyet değil, kamu işletmelerinin yönetiliş biçimidir. Kaldı ki, eğitim, sağlık sosyal güvenlik, enerji, ulaşım ve iletişim gibi yurttaşların yaşam kalitesini yükseltecek, insan olmaktan kaynaklanan asgari ihtiyaçlarını karşılayacak alanlardaki işletmelerde kapitalizmin temel dürtüsü olan karlılık asla dikkate alınmamalıdır. Hep söylene gelen ucuzluk ve kalite ise sadece büyük işletmeler için söz konusu olmuş halk için tam aksine pahalılık gündeme gelmiştir. Yolsuzluk ve yozlaşma gibi ahlak dışı davranışlar mülkiyetin kamunun elinde toplanması ile herhangi bir şekilde ilişkilendirilemez. Ülkemizde özelleştirmenin finans – kapital zorbanın küreselleştirme stratejilerine eklenmeden de öte yağma ve talana dönüştüğünün örnekleri alt alta sıralamakla tükenmemektedir.”

Gelişmiş Ülkeler Enerji Şirketlerinde Kamu Payını Koruyor

Raporda, enerji sektöründe gelişmiş ülkelerin kamu şirketlerinin belli ölçülerde koruduğu şöyle ortaya konuldu:

“Fransa'da EDF, İngiltere'de CGEB, İtalya'da ENEL, İspanya'da GESA, Türkiye'de TEK yirmi yıl öncesine kadar ülkelerinde elektrik sektöründe birer kamu tekelleri idiler. Fransa'da EDF direnmeye devam eder durumda iken, Avusturya, Kanada, İsviçre gibi ülkelerde bu hala böyle. Bu hizmeti kamu-özel ortaklığı ile belli oranlarda yürüten Belçika ve ABD gibi ülkelerde mevcut elektrik sektöründe en büyük özelleştirmelerden biri İngiltere'de yaşanmıştır. Ancak yinede düzenleyici bir kamu ofisi mevcuttur. Bu ofis gerektiğinde kısıtlamalarda bulunabilmektedir. Ayrıca İngiltere'de enterkonekte sistem özelleştirmeden sonra isteme göre üretimi ve arzı düzenleyen bir üst holdinge, Ulusal İletişim Şirketi'ne verilmiştir. İletim tesisleri ve hizmeti ise kamu elindedir. Yetkili müşteri diye

tanımlanan yaklaşık 5000 civarında 1 megavat üzerinde tüketim gücü olan alıcıların dağıtım şirketini seçme olanağı vardır. Bunların dışındaki gerçek tüketicilerin hakları ise, sıkı denetim altında uygulanan 'Hizmet Standartları Yönetmeliği' ile korunmaktadır. Bu yönetimin tüketici yönünden uygulanabilmesi için çok gelişmiş bilgisayar ağına gereksinim göstermekte, denetimi ise şeffaflık sağlanarak sürdürülebilmektedir.”

Serbestleşmenin Maliyeti Küçük Tüketicilere

Rekabetçi yapının tüketicilere yüklediği birtakım ek maliyetlere dikkat çekilen raporda, “Elektrik sektöründe özellikle bu maliyetler daha yüksektir ve rekabetçi piyasa modelinden elde edilen faydaların bu maliyetleri ne ölçüde karşıladığı henüz netlik kazanmış değildir” denildi. İngiltere örneğinin incelendiği raporda, İngiltere’de 1988 yılında tüm tüketicilerin serbest tüketici ilan edilmesinin büyük ve orta ölçekli tüketicilere olduğu gibi küçük ölçekli tüketicilere fayda getirmediğine dikkat çekildi. Düzenleyici kurumun görevi 2001 yılına kadar tüketiciler arasında ayırım yapılmasını engellemek olsa bile maliyetlerin büyük bir kısmının küçük tüketicilere yansıdığı belirtilerek, bu durum şöyle ortaya konuldu:

“1997 yılında küçük tüketicilerin seçme serbestisinin henüz olmadığı dönemde, Düzenleyici Kurum bu tüketicilerin üretim için diğer tüketicilere nazaran yüzde 30 daha fazla ödediklerini belirtmiştir. Perakende satış firmaları sistematik olarak pahalı alımlarını serbest olmayan tüketicilerin pazarına sunmakta, ucuz alımları ise rekabetçi piyasaya sunmaktadır. Öte yandan az sayıda olan entegre yapıdaki firmaların stratejisi fiyatları yüksek tutarak, fiyat rekabetine yol açmamaktır. Toptan elektrik satış fiyatı 1999 yılından beri yüzde 35 oranında düşüş göstermiş olsa da bu fiyat indirimi küçük tüketicilere yansımamıştır. Büyük tüketiciler için fiyatlar yüzde 22 oranında düşerken, küçük tüketiciler için fiyatlar yüzde 8 oranında artmıştır.”

Kömür Rezervi Araştırmaları Yetersiz

Enerji Komisyonu Raporu’nda, Türkiye’nin 9.3 milyar ton linyit rezervine sahip olduğu, ancak son 15 yılda yeterli arama çalışmalarının yapılmadığı belirtildi. Bu rezervin de ancak 3 milyar tonunun projelendirilip işletmeye alındığı, yıllık 72 milyon tonluk üretimin de 60 milyon tonunun elektrik üretiminde kullanıldığı kaydedildi. Taşkömürü rezervlerinin 1.3 milyar ton olduğu belirtilen raporda, Türkiye’nin 2006 yılında 8 bin 150 megavat olması beklenen kömüre dayalı kurulu gücünün 1210 megavatlık bölümünün ithal kömüre dayalı üretim yapan Sugözü Termik Santrali’na ait olduğunun da altı çizildi.

Hidrolik Potansiyelin Yüzde 23.6’sı Değerlendiriliyor

Ülkemiz hidroelektrik potansiyelinin teknik olarak 127 teravatsaat olduğu, DSI’nin 2000 yılı çalışmalarında bu tahminin 163 teravatsaat, başka bir tahmin de ise 192 teravatsaat olduğu kaydedildi. Türkiye’de teknik yapılabilir hidrolik potansiyelin brüt hidrolik potansiyele oranının yüzde 50’de kaldığına, bu oranın Arjantin’de yüzde 76,

İsveç'te yüzde 65, Kanada'da yüzde 74, Brezilya'da yüzde 57, İspanya'da yüzde 51, İtalya'da yüzde 46, Norveç'te yüzde 36 ve İsveç'te yüzde 30 olduğuna dikkat çekildi. Raporda, "Bugün toplam hidroelektrik potansiyelimizin 127 milyar kilovatsaat kabule göre yüzde 35.6'sını, 192 milyar kilovatsaat kabule göre ise yüzde 23.6'sını değerlendirebilmekteyiz. Halen işletmede olan 136 hidroelektrik santralimiz bulunurken bu sayı İspanya için 1200 adettir" denildi.

Türkiye'nin Sunu Fazlası 8 Bin Megavat

Raporda, kurulu güç verilerinin elde belirgin bir sunu fazlalığı gösterdiği, 25 bin megavatlık pik güç talebinin yüzde 20-25 fazlası kurulu güç olması gerektiği varsayımından hareket edildiğinde 30 bin 500-31 bin 500 megavat civarında kurulu güç gereksinimi olduğu, buna göre sunu fazlasının 8 bin megavat ile toplam kurulu gücün yaklaşık yüzde 20'sine denk geldiği ortaya konuldu. "Bu durum, özellikle günümüzde Yİ ve YİD santrallerine yönelik kamu aleyhine işleyen sözleşmeler, alım garantileri söz konusu iken oldukça kaygı vericidir" denilen raporda, üretim içerisinde doğalgazın payının 1990'lardaki yüzde 17.7'lik düzeyinden 1995'te yüzde 19.2'ye, 2000'de yüzde 37'ye, 2005'te yüzde 43.8'e yükseldiği belirtildi.

Enerji Açığı Uyarısı

Raporda, Türkiye'nin elektrik üretimine yönelik olarak da şu uyarılara yer verildi:

"Elektrik üretiminde bir kaynağa bu derece bağımlılık son derece risklidir. 2000'li yılların başında doğalgaz anlaşmalarından ötürü alım garantili doğalgaz santrallerinin devrede tutulması ve kamu termik santralleri ile HES'lerin sıkça devre dışında bırakılması hem yüksek oranda arz fazlasını gündeme getirdi, hem de kamu zararlarına neden oldu. İçinde bulunduğumuz günlere gelinceye

Türkiye Elektrik Üretim Verileri

Raporda, Türkiye'nin elektrik üretimi şu verilerle ortaya konuldu:

"2005 yılı kurulu gücü: 38 bin 902 megavat.

Üretim kapasitesi: 213 milyar kilovatsaat.

Gerçekleştirilen üretim: 173.1 milyar kilovatsaat.

Toplam tüketim: 160.33 milyar kilovatsaat.

Kamunun üretimi: 67, 8 milyar kilovatsaat (Toplam elektrik üretiminin yüzde 40'ı)

Özel sektör üretimi: 105.2 milyar kilovatsaat (Toplam elektrik üretiminin yüzde 60'ı)

Kamunun kurulu gücü: 20 bin 956 megavat (Toplam kurulu gücün yüzde 54'ü)

Özel sektör kurulu gücü: 17 bin 946 megavat (Toplam kurulu gücün yüzde 46'sı.)"

kadar özelleştirme ve serbestleştirme uygulamaları nedeni ile kamu yeni yatırımlara ve yenileştirme çalışmalarına yönelmedi. EPDK ise toplam 13 bin megavatlık lisans başvurusunun ancak 5 bin 850 megavatlık kısmına lisans verdi. Özel sektör ise aldığı bu 5 bin 850 megavatlık lisansın ancak 700 megavatlık kısmını tamamlayarak üretime soktu. Görülen o ki bu gidişle yakın gelecekte bugün yüzde 20'ler seviyesinde olan sunu fazlası hızla sıfırlanacak ve enerji açığı ile karşı karşıya kalacağız.”

Güneydoğu Enerji Üretim Gelirinden GAP'a Kaynak Aktarılсын

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin önemli miktarda enerji kaynağına sahip olduğu, buna karşın ulusal katma değerden eşitsiz pay alan bu bölgenin enerji tüketicileri açısından da en ciddi problemleri yaşadığı anımsatıldı. Raporda, petrol kaynaklarının gelirlerinin yarısının, petrolün çıkarıldığı illerin özel idarelerine aktarılması ile ilgili yasa tasarisına benzer şekilde, bölge enerji üretiminden elde edilen gelirin bir bölümünün GAP projesinin tamamlanmasında kullanılması gibi yasal düzenlemelere gidilerek eşitsiz gelişimin bölge lehine düzeltilmesine katkı koyacak politikalar geliştirilmesi önerildi. Yoğun göç alan bölge kentlerindeki nüfusun önemli bir bölümünün aklık sınırının altında yaşaması ve elektrik birim fiyatlarının yüksek olması, halkın bir kısmını kaçak enerji kullanımına ittiği belirtilen raporda, “Ülkemiz; bu koşullarda yaşamak zorunda bıraktığı insanlarını, kaçak elektrik kullanmak dahil suça teşvik etmemek için çözümler üretmelidir” denildi.

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarında Durum Değerlendirmesi

Ülkemiz yenilenebilir enerji kaynakları kullanımının yüzde 60'ının, (yüzde 40'ı odun, yüzde 13'ü hayvan ve bitki atıklarından olmak üzere) biyokütleden sağlandığı, yüzde 29'unun hidrolik ve yüzde 11'inin diğer yenilenebilir (rüzgar, güneş, jeotermal vb.) kaynaklardan oluştuğu kaydedildi.

Türkiye rüzgar atlasına yönelik çalışmaların ancak Batı Anadolu ayağının tamamlanabildiği belirtilen raporda, şöyle denildi:

“Ülkemiz rüzgar potansiyelinin karada ve denizde olmak üzere 25 bin megavat olduğu tahmin edilmektedir. Bugün için bu potansiyelin ancak 22 megavatı değerlendirilebilmiştir. 2005 yılı rüzgara dayalı elektrik enerjisi üretimi ise 56 milyon kilovatsaat olarak gerçekleşmiştir. Oysa 20 bin megavat potansiyele sahip Almanya'nın bu potansiyelinin 16 bin 600 megavatlık kısmını değerlendirdiği bilinmektedir.”

Türkiye'nin güneş enerjisi yönünden oldukça zengin olduğu, ısı amaçlı olarak güneşten enerji üretiminde Çin, ABD ve Japonya'dan sonra dünyada dördüncü sırada yer aldığı, ancak elektrik üretimi ve doğrudan kılmalandırmaya yönelik önemli bir çalışma bulunmadığı kaydedildi.

Ülkemizde biyokütleden 2.8-2.9 milyar metreküplük biyogaz üretilebileceğinin saptandığı, bunun yıllık elektrik enerjisi cinsinden değerinin 24.5 milyar kilovatsaat olduğu aktarılan raporda, şu bilgiler verildi:

“Ülkemizde toplam biyogaz miktarı 1.67 milyar m³/yıl'dır. Fermantör içi sıcaklığın 18°C olması ve optimum fermantör sıcaklığında çalışılması durumunda bu potansiyelin 2.2 – 3.3 milyar m³/yıl arasında olması teorik olarak olası görülmektedir. Bu da 2.4 milyon ton taş kömürü eşdeğeri bir enerjiye karşılık gelmektedir. Bugünler itibariyle EPDK'dan alınmış lisansların üretime dönüşmesi halinde ülkemizde biyogaz ve çöp gazından üretilecek elektrik enerjisinin toplam kurulu gücü; 21.58 megavata çıkabilecektir. Toplam üretim ise; 157.5 milyon kilovatsaatı bulabilecektir. Yine Türkiye bugün 450 bin ton/yıl biyodizel üretim kapasitesine ulaşmış bulunmaktadır.”

Jeotermal enerji potansiyeli açısından dünyadaki zengin ülkeler arasında yer alan Türkiye'nin toplam 1000 civarında sıcak ve mineralli su kaynağı ve jeotermal akışkan çıkan kuyu noktası bulunduğu, jeotermal alanların yalnızca yüzde 5'lik kısmının elektrik üretimine uygun olduğu kaydedildi. Jeotermal kaynakların kullanımı konusunda da şu bilgiler verildi:

"Halen 20.4 MW brüt kurulu güce sahip bulunmaktayız. Türkiye jeotermal enerji ile kısa vadede 500 bin konutun ısıtılmasını sağlayabilecek bir potansiyele sahiptir. Şu anda jeotermal potansiyelimizin ancak yüzde 2'sini değerlendirebilmiş durumdayız."

Türkiye'de dalga enerjisi ölçümlerini yapacak ilk rasathanenin 2005 yılında Karadeniz Ereğli'de denize indirildiği belirtilen raporda, iki yıl sürecek ölçümler ile Karadeniz'in dalga haretasının çıkarılacağı kaydedildi.

Mevcut hidroelektrik santral kapasitesinin ülkenin toplam tüketimin yüzde 85'ini karşılayabileceği, teorik kapasitenin ise 2004 yılı tüketiminin 2.8 katı olduğunu altı çizildi.

İletim Kayıpları Azalırken, Dağıtım Kayıpları Büyüyor

Elektrik Mühendisleri Odası'nın ısrarlı taleplerine rağmen kayıp ve kaçağın birlikte ifade edilmeye devam edilmesi eleştirilirken, iki verinin birlikte değerlendirilmesinin yanlış olduğu şöyle anlatıldı:

"Kayıp, sisteme yapılacak yatırım, bu yatırım için ayrılan kaynak ve bu konudaki politikalarla ilgilidir. Kaçakların ise ülkemizde önemli ekonomik ve sosyal boyutu bulunmaktadır. Değerli üyemiz Hasan Balıkcı'yı öldürmekten çekinmeyen, daha çok kar etme hırsı ile kaçak elektrik kullanan sanayi ve ticarethaneleri bu konu dışında tutarsak, kaçak kullanımın ekonomik ve sosyal boyutunu irdelemek gerekmektedir."

Enerji Komisyonu, yıllara göre şebeke kayıp verileri üzerinde yaptığı inceleme ile şu sonuca ulaştı:

"Şebeke kayıplarının gelişimine baktığımızda, iletim kayıplarında azalma olurken, dağıtım kayıplarında artan bir eğimle yükselme meydana gelmiştir. Türkiye'de kaçak enerji kullanımı sadece belirli bölgeye mal edilmemeli, kayıp-kaçak oranlarının ifade ettiği büyüklükler matematiksel büyüklük olarak değil, oransal büyüklük olarak kullanılmalıdır. Özellikle TEDAŞ sistemlerindeki kayıp-kaçak oranının bazı illerde yüzde 72.5'lere kadar çıkarken bazı illerimizde yüzde 6.3'lere kadar düşmüş olması, çok büyük boyutlarda suistimal olduğunu göstermektedir ve maalesef bu çirkin çarkın içinde bazı kamu görevlilerinin de olduğu kamuoyunca bilinmektedir. Buna karşılık bu çirkin çarkın içine girmeyen ve ülkesi için büyük riskler olarak bu soygunu önlemeye çalışan bazı vatansız kamu görevlileri, bu onurlu davranışlarını hayatlarıyla ödemişlerdir."

Raporda, bugün yüzde 20'leri bulan kayıp ve kaçak oranının AB ortalaması olan yüzde 6'lar düzeyine indirilmesiyle sağlanacak tasarrufla elektrik kullanımının lüks bir tüketim olmaktan çıkacağı ve nükleer santral gerekçesinin ortadan kalkacağı kaydedildi. Bilimsel çalışmalara göre Türkiye'de yüzde 30'lara varan enerji tasarruf potansiyelinin yüzde 10-15'lik bölümünün hiçbir harcama gerektirmediği, yalnızca bilinçlendirme çalışmaları ile bu tasarrufun sağlanabileceğine dikkat çekildi. Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalara göre, sanayi, bina ve ulaşım sektörlerinde yıllık enerji tasarrufu potansiyelinin yaklaşık 3 milyar dolar olduğu tespitine yer verildi.

Pahalı Enerji Kullanımı Ülke Sanayisini Zayıflatıyor

Raporda, şu değerlendirme ve uyarı yapıldı:

"Tüm bu yanlış enerji politikaları sonucu, kişi başına milli gelire göre Türkiye'nin hem konutlarda hem sanayide dünyanın en pahalı enerjisini kullandığı (Türkiye'de Sanayi: 8.05 cent/kWh, Konut ort: 8.5 cent/kWh, ABD de Sanayi:4.27 cent/kWh, Sanayi:8.50 cent/kWh), bu nedenle; ülke sanayisinin dünyada rekabet gücünün gittikçe zayıfladığı, Türkiye dış dünyadan yatırım beklerken, yerli sanayinin Bulgaristan ve Çin gibi ülkelere kaymakta olduğu, dolayısıyla işsizliğin daha da arttığı ve artacağı görülmektedir."